

BRÁNA

iNform
uvnitř

05 | 2020

brana.cb.cz

KŘEŠŤAN NA HRANĚ

CÍRKEV
MEZI DVĚMA
EXTRÉMY

BUĎTE V OBRAZE!

NEJEN V DOBĚ PANDEMIE

Sledujte webové stránky
svých sborů a církve

INFORMACE ■ AKTUALITY ■ ONLINE PŘENOSY ■ ZÁZNAMY KÁZÁNÍ

EDITORIAL

Milí čtenáři,

držíte v rukou číslo, které je svým způsobem jedinečné. V celé historii časopisu Brána ani v historii jejího předchůdce – Bratrské rodiny, nevznikalo žádné číslo v době pandemie. Museli jsme se přizpůsobit novým a dosud nepoznaným podmín-

kám – zákazy akcí, bohoslužeb, konferencí, zrušení výuky, omezení pohybu, omezení práce, povinné zdraví chránící rituály, obavy, nemoc, o které se toho ví velmi málo. Nejistá budoucnost, a to i v těch nejbližších dnech. Jediné, co zůstává stále stejné, je Bůh a jeho Slovo, které se nemění. Slovo, které někdo bere tak doslova, že by oči vylupoval, aby zabránil pokušení, a někdo naopak tak lehkovážně, že zpochybňuje i vlastní hříšnost. A právě na tyto dva extrémy – fundamentalismus a liberalismus – jsme se podívali v tématu. Pavel Černý ve svém článku velmi srozumitelně vysvětluje oba krajní postoje a svými osobními svědectvími jej doplnili bratři, kteří těmito extrémy žili a kteří našli třetí cestu.

Poselství Bible totiž není černobílé, je to živý vztek. Ani doba, ve které žijeme a kterou se na stránkách květnové Brány snažíme vystihnout, není jen černá – i v téhle temnotě lze pořád ještě najít světlo. „Stále se radujte,“ píše Pavel tesalonickým křesťanům, „v modlitbách neustávejte“. Nemáme s tím počkat, až pandemie skončí, až se uklidní ekonomická situace, až přijde prosperita a bezpečí. I teď je ten čas.

A tak prosím. Za nemocné a jejich blízké. Za ty, které jejich břemena tíží k neunesení, kteří padají vyčerpáním a trpí. Za oběti domácího násilí, izolované víc než kdy dřív. Za živitele rodin, kterým pandemie vzala práci. Za Boží vůli a východiska z těchto zkoušek.

Ale také se raduji. Z toho, že lidé mají víc času přemýšlet o životě, o Bohu, že ze sebe dolují to nejlepší, co v nich je. Že je zase mezi lidmi cítit soudržnost a to, že jednomu záleží na druhém, i když se ani neznají. Raduji se z každé upřímné modlitby, která v téhle době zazní, protože by normálně zůstala udupaná v hloubce duše pod lavinou „důležitějších věcí“. Raduji se z toho, že se slovo Boží ve velkém dostává na oči nevěřícím skrze naprosto otevřené bohoslužby dostupné na internetu úplně každému, i tomu, kdo by do kostela nikdy nešel. Raduji se z čistého nebe, krásné přírody i z rodin, které v ní tráví čas spolu.

Ať už je ve chvíli, kdy čtete tyto řádky, pandemický stav jakýkoli, k téhle radosti vás, milí bratři a sestry, zvu.

EVA ČEJCHANOVÁ

Z OBSAHU

- 4 Slovo**
Kdo má Ducha svatého?
- 6 Rozhovor**
Marek Orko Vácha:
Důležité věci se vždycky odehrávají v tichu
- 14 Téma**
Křesťan na hraně
- 24 Speciál**
Jiří Grygar:
Bible nám neříká, jak nebesa fungují
- 32 Diskuze**
Jak změní covid-19 život církve?
- 36 Svědectví**
Přehlušené svědomí

PŘÍŠTĚ

Challenge – výzva nejen pro teenagery
Kolektiv autorů

TIRÁŽ

BRÁNA, evidenční číslo E 5080
05/2020

Ročník Bratrské rodiny 52, Českobratrské rodiny 77

Vydavatel – Církev bratrská, Soukenická 1193/15,
110 00 Praha 1, IČ 00445215

Vyšlo 3. 5. 2020 – Vychází 10× ročně, cena 46 Kč

Šéfredaktor – Bronislav Matulík – bronislav.matulik@cb.cz

Výkonná redaktorka – Ing. Eva Čejchanová – eva.cejchanova@cb.cz

Redakční rada – Mgr. Kateřina Korábková – Mgr. Radislav Novotný

Mgr. Martin Srb – Bc. et Bc. Pavla Lioliasová – redakce.brana@cb.cz

Editorka a korektorka – Bc. Anna Duchková

Výtvarník – Ondřej Košťák

Grafický styl a sazba – Judita Košťáková ml.

Správce webu a sociálních sítí – Bc. Kamila Beranová

Web – brana.cb.cz

Inzerce – inzerce.brana@cb.cz

Tisk – Grafotechna Plus, s.r.o.

Distribuce pro zrakově postižené v elektronické podobě:

szp@scps.diakonie.cz

Objednávky u sborových distributorů nebo na adrese

distribuce.brana@cb.cz, tel.: 273 136 629

Použité fotografie jsou z archivu časopisu BRÁNA,

není-li uvedeno jinak.

Žalm 51:12–14

KDO MÁ DUCHA SVATÉHO?

text PAVEL ŠKROBÁK ilustrace BRÁNA

Tři verše 51. žalmu jsou jediným místem ve Starém zákoně, kde se výslovně mluví o Duchu svatém. Proto je vhodné se nad nimi ve svatodušní svátce zamyslet. Začneme tak, že si připomeneme souvislost. Tento žalm má nadpis: „Přednům z kantorů, žalm Davidův, když k němu přišel Nátan prorok, po jeho vjití k Betsabé.“ (51,1 KP).

To, co se událo, je zapsáno ve 2. Samuelově 11. David místo toho, aby šel se svými vojáky do boje, zůstává doma. Zahlédne Bat-šebu, manželku svého věrného vojáka, Chetejce Uriáše. Vyspí se s ní, a když zjistí, že je těhotná, nechá Uriáše úkladně zabít a Bat-šebu si vezme za manželku. Jenže to, co by králi Davidovi zřejmě prošlo před lidmi bez většího povšimnutí, bylo, jak víme a jak také čteme, „zlé v Hospodinových očích“. (2 Sam 11,27) Hospodin k Davidovi posílá proroka Nátana, který ho usvědčuje z hříchu. A Davidovu reakci máme zaznamenanou v 51. žalmu, který nám tak dokresluje celou tuto epizodu.

Tuto událost, jako i jiné biblické příběhy, a nakonec celou Bibli, můžeme číst dvěma způsoby. Jednak jako zprávu zvenku, z odstupu, co se vlastně stalo. V našem případě, co David udělal, jak podlehl pokušení, co následovalo a co prožil sám v sobě, když byl prorokem Nátanem usvědčen z hrozného činu.

Stvoř mi čisté srdce, ó Bože!
Obnov v mém nitru pevného ducha!
Neodvrhuj mě od své tváře,
svého svatého Ducha mi neber!
Vrať mi veselí ze své spásy
a upevni ve mně šlechetného ducha.

Ale je tu i jiné čtení, kdy se odvážíme vstoupit do samotného příběhu. Ocitáme se na Davidově místě a poznáváme svůj hřích. Zjišťujeme, kdo vlastně jsme a čeho všeho jsme schopni. Stydíme se za

to, někdy i trápíme, a pak snad i prosíme s Davidem o Boží slitování a odpuštění.

Kázání vlastně není nic jiného než cesta od jednoho způsobu čtení ke druhému – od pohledu zvenku k pohledu zevnitř. Ne vždy se to daří, protože není možné nikoho nutit, aby šel dovnitř a řekl si: „Vždyť to je vlastně o mně!“ A mně se zdá, že je stále více těch, kteří se snaží naslouchat, ale přitom si nechávají vnitřní odstup. Aby to nebolelo, aby se nemuselo nic měnit.

Ale vraťme se k našemu příběhu a pokusme se vstoupit dovnitř. V čem jsme podobní Davidovi, a v čem ne? Podobáme se mu v tom, že stojíme o Boží přízeň. To je poznat z toho, jak a za co se modlíme, jak nám jde o požehnání Boží v duchovní i tělesné rovině. Podobáme se mu ale také v tom, že leckde se díváme a chodíme tam, kam bychom neměli. Žádáme a bereme si to, co nám nepatří. Chceme vlastnit, pokud možno víc než můj soused. Spolu s ostatními spoluobčany se dereme o právo užít si život. Sami si chceme vládnout a rozhodovat a nikdo nemá právo nám do toho mluvit, ani Bůh, natož bratr. Podobně jako David, který na chvíli zapomněl, že i když je král, tak přece není Bůh. A to se stává i nám.

A ještě v jedné věci se Davidovi podobáme, pokud ovšem chodíme do kostela, čteme Boží slovo a modlíme se. Také k nám zaznívá hlas proroků a apoštolů, kteří nám ukazují, jak na tom vlastně jsme.

To vše jsou podobnosti. A rozdíly? Jen výjimečně dnes zazní slovo kazatele tak přesně a adresně jako slovo proroka Nátana. „Ty jsi ten muž!“ Z kazatelny to ani není možné být takto adresný. To si kdysi dávno dovolil Jan Milíč z Kroměříže označit veřejně Karla VI. za antikrista, a pak měl potíže. Ale vytrácí se i adresnost a přímost v našich rozhovorech. Kolem hříchu se chodí jako kolem horké kaše. Neumíme zarazit například pomluvy, spíše se ještě přidáme. Když vidíme nesprávné jednání mezi lidmi, jak málo jsme pohotová reagovat. Mnozí si myslí, že napomínání je úkolem kazatele anebo starších sboru. Ale to je omyl. Vždyť napomínat máme jeden druhého, z očí do očí. Nebojme se být otevření a pravdiví v lásce. Zkusme to a budeme překvapení, že to nese dobré ovoce.

Ale především jsme jiní v tom, že si slova proroků, ať přímá, či obecná, málo bereme k srdci. Mnohokrát si myslíme: „Tak tohle já neberu, to je spíše pro bratra a sestru vedle mě.“ Tento odmítavý postoj vlastně dokazuje, že mě zajímá hlavně to, co mi Bůh dluží, a ne co dlužím já jemu. Tento sobecký postoj bývá vyjádřen už tím, že do kostela chodím s očekáváním, jak budou naplněny moje potřeby. A jsem zklamaný, když to tam vevnitř neprobíhá podle mých představ. Očekávám, že Bůh by se měl chovat jako Bůh, on by měl změnit okolnosti, změnit lidi kolem mě, udělat to, na čem mně záleží.

Toto konzumní křesťanství pak nutně vede ke zcela jiné prosbě. Nahlas ji sice nevyslovíme, na to jsme příliš inteligentní, ale někde v nitru se ozývá: „Srdce netečné stvoř mi, ó Bože, a obnov v mém nitru pružného ducha, ať mne lidé, zvláště pak mocní, neodvrhují od své tváře a ducha úspěchu mně, prosím, neber!“

Tato sebestřednost se projevuje nezdravou skepsí, znechucením nad tím, v jakém světě žijeme. A odtud je jen krůček k nadávání na práci, na politiky, na poměry, a nakonec i na církev. Ale to, co jsem já sám zameškal a pokazil, to mně nevaadí. To, že jsem si kvůli svému pohodlí neudělal čas pro potřebného, nad tím mávnu rukou. Nehrozím se toho, co jsem způsobil svou

lhostejností. Nad mnohým či mnohými se umím „spravedlivě“ rozhněvat, ale se sebou jsem docela spokojen.

A to je ten největší rozdíl mezi mnou a Davidem, a proto se vlastně ani nemožu s Davidem modlit: „Ducha svatého svého neodjímaj ode mne!“ Cožpak se může odejmout něco, oč doopravdy vlastně ani nestojím?

Kdo tedy má Ducha? Komu byl darován? Koho vede? Odpověď je docela prostá: Toho, kdo se trápí sám nad sebou. Ten má Ducha, koho tíží vina a hřích, kdo ví o své nedostatečnosti, komu je úzko z toho, co promeškal, způsobil, zavinil. Kdo začíná od trámu ve vlastním oku, toho vede Duch.

A zde je namísto otázka: „Jak je možné, že někdo ve své bídě a potížích cítí jen hněv a zoufalství, a jiný svou vlastní vinu?“ A to je přesně ono. Zde se děje ten zázrak, který způsobuje Duch svatý. Kdo se trápí sám

nad sebou, v tom už začal Bůh dobré dílo, o kterém je zaslíbeno, že je neopustí a dokoná. Tak jako se to stalo o Letnicích v Jeruzalémě, kdy byl vylit Duch svatý. Lidé zasažení Božím slovem poznávají svůj hřích, činí pokání a dostávají dar Ducha svatého. (Sk 2,37–38) Vzniká nové společenství lásky, radosti a pokoje. Narodila se církev.

Proto trápit se sám nad sebou je ta nejnadějnější věc na světě. Moci se pravdivě a upřímně modlit s Davidem 51. žalm je výsada toho, koho se dotýká Duch svatý. Výsada těch, o kterých Ježíš řekl, že jsou na cestě do Božího království a jejich trápení se promění v radost.

To jsou ti „blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské. A blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni. A blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi do dědictví.“ (Mt 5,3–5)

PAVEL ŠKROBÁK (1955)

Do kazatelské služby nastoupil ve Vsetíně v roce 1998. Dnes slouží 16. rokem ve Zlíně. S manželkou Věrou má tři dospělé děti. Miluje Pána Ježíše a nordic walking.

Už ve starém Izraeli byl svátek Letnic svátkem radosti. Radost z Hospodina a z jeho požehnání byla důvodem k velkým oslavám. (Dt 16,10nn). O co víc se může v tento svátek radovat církev, vždyť slaví narozeniny. Ve výhni Ducha svatého se narodila církev. Duch skrze Petrovo kázání zasáhl srdce posluchačů a tři tisíce se jich obrátily, nechaly se pokřtít ve jméno Pána Ježíše a připojily se k církvi. I naše slavení Letnic smí být radostné. Oslavujeme Boha za jeho čin vykoupění z hříchů a za zmocnění k posvěcenému životu v jeho síle.

Radost, a nejen ona, také láska, pokoj a další ovoce pak působí Duch svatý při těch, kdo poznali sebe sama a odevzdali svůj život v pokání a víře Kristu. Takové Duch svatý ujišťuje, že jsou Bohem milováni a že mají v Ježíši Kristu nový život. Davidův celý život, jeho prohry, ale i vítězství, jeho zápasy víry, o kterých čteme v knihách Samuelových i v žalmech, jsou zrcadlem životů mnohých lidí i mnohých z nás, křesťanů.

Každý si v životě neseme charakterové vady podobné těm Davidovým. Ale i přes všechnu naši nedokonalost a selhání smíme počítat s Boží věrností. Proto nás Davidova modlitba povzbuzuje k větší otevřenosti a důvěře k Bohu Otci. Proti Davidovi máme výhodu, máme v Ježíši Kristu dobrého pastýře a v Duchu svatém Přímluvce a Utěšitele. Pak můžeme slavit Letnice nejen padesátý den po Velikonocích, ale každý den se můžeme radovat z Boží přítomnosti v našem životě.

DŮLEŽITÉ VĚCI SE ODEHRÁVAJÍ V TICHU

ptala se EVA ČEJCHANOVÁ foto MARKÉTA ZELENKOVÁ

Žil v tichu přísného trapistického řádu i obklopen lidmi v kolotoči aktivit bez jediného volného večera. A pak přišla pandemie. K tomu nejlepšímu, co v ní může člověk najít, ukazuje směr kněz, biolog a univerzitní učitel Marek Orko Vácha.

V normálním režimu jste neustále v pohybu, je těžké vás někde zastavit. (úsměv) Teď, v „době koronavirové“, se zastavilo skoro všechno. Jaká pro vás tato náhlá změna tempa je?

Zavrával jsem na hraně propasti a zažívám věci, jaké jsem nikdy v životě nezažil. Nejsem Karel Gott, ale jaksi se stalo, že jsem měl všechny večery tak do půlky listopadu něčím obsazený. Teď jsou všechny volné. Nejsou přednášky pro veřejnost, nejsou ty dva večery v týdnu, kdy jsem k dispozici u Salvátora, není moje farnost v Lechovicích, poprvé za tisíc let mám volné neděle. Ale změna tempa to snad ani není, jen je to všechno jiné. Přednášky pro studenty dělám, jen je nahrávám a posílám elektronicky. Objem práce je zhruba stejný, jen je to jiná práce.

Řekl jste, že karanténa je nejlepší věc na světě. Jak ji trávíte?

To jsem řekl v rozhovoru pro Deník N hned, jak to začalo. Od té doby dostávám pravidelně textové zprávy a maily od kamarádek maminek, co mají doma tři čtyři děti. Se staršími se marně pokouší zvládnout online školu, mladší se marně snaží zabavit, všem dát najíst, se střídavými úspěchy je nějak

ukáznit, se silami jsou za hranou a karanténu za nejlepší věc na světě úplně nepovažují.

Já se snažím asi jako všichni. Ráno vstávám v obvyklých pět třicet, cvičím, pracuji, učím se, nahrávám přednášky. Taky píší rozhovor pro Bránu. A tak. Jediná věc, co nemám, je pocit, že nemám co dělat. To tedy mám.

Kde je největší pozitivní potenciál karantény?

Půl roku jsem žil v hodně přísném kontemplativním trapistickém klášteře ve Francii. Ono vás to tam stopne. Normálně jedete životem jako po dálnici, často hodně předjíždíte a krajina kolem se míhá. Tady vás to kompletně zastaví, mlčí se, nevyjdete za bránu. Šíleně dlouhé hodiny modliteb v kostele se střídají s fyzickou prací ideálně pod nebem venku, a jen zvon vám pořád určuje, co se bude dělat. Zastavíte se a vracejí se vám sny. Z mládí, kde vystupují moji rodiče jako mladí, kde je nábytek rozestaven tak, jak už dávno není, vynořují se moji dávní skautští vedoucí... Je to zvláštní, co všechno je v mozku schované. Kamarád Karel Satoria, který byl tamtéž deset let, to definoval přesně: Z té otázky „Bože, kde jsi?“ se pomalu stane otázka „Bože, kde nejsi?“. Jinak to neumím popsat, ale přesně tohle se stane.

Je možné, aby se zastavení, které prožíváme teď, stalo tou nejlepší věcí na světě pro každého?

To asi nejde. Chci říct nahlas, že krize je krize. V nemocnici nesmíte obcházet trpící pacienty a vysvětlovat jim, že nemoc je dar. Není. Nemoc je zlo, proti kterému je třeba bojovat. Se současnou krizí je to podobné. Mnohým z nás přinese ekonomickou nejistotu, asi propouštění, finanční nejistotu. Že se z ní dá naučit i něco dobrého, je taky pravda, ale až jaksi druhotně. Žiji sám, takže mně krize přinesla ty volné večery. Je to možná pyšné, ale věřím, že mě Bůh takto nějak zastavil a že mi snad i vzkazuje, abych se trochu uklidnil a dal se do pořádku.

Pro ty, kdo nejsou obklopeni rodinou a byli zvyklí trávit čas ve společnosti, je karanténa samotou, která bolí. Jste teolog. Dá se přetavit do úzkého vztahu s Bohem?

Krize vzala mnoho i v náboženské oblasti. Píši mi lidé z domova důchodců, že se těšili, že alespoň o svátcích uvidí svoje přátele na obřadech v kostele. Ale neuvidí. Pro mě samotného jsou Velikonoce vrcholem roku a miluji ten třídní rituál – vlastně je to jeden obřad, který začíná na Zelený čtvrtek večer a končí v noci na neděli – a rituální vážnost těchto dní. Do Lechovic na faru přijede spousta kamarádů a slavíme to všechno spolu, až do „výbuchu“ Vzkříšení. Tohle všechno je pryč.

Na straně druhé je krize z určitého úhlu možná to nejlepší, co se nám křesťanům mohlo stát. Nejsou kostely, nejsou liturgické průvody, mnohohlasé sbory, nejsou svíčky ani vůně kadidla. Když z náboženského života setřepete všechny ozdoby, zůstane jen nahá víra. Sola fide. Čas na modlitbu. Čas na četbu evangelií.

Co může tato nová zkušenost křesťanům na jejich cestě víry přinést?

Když se zbožně modlíme „Přijď Duchu svatý“, tak aniž bychom o tom přemýšleli, modlíme se přesně za tohle: Přijď, chyt' nás za límec, zatřes s námi, ať se už konečně probereme. Jsi Vítr, Duch, Dech, Vichřice, vířící plameny shora, tak s námi něco udělej, ať už konečně začneme žít! A tohle přesně se stalo. Jsme v úplně nové situaci. Možná na začátku nového jara církve, na začátku duchovní obrody Evropy. Jsem zvědavý. Pandemie v sobě tento potenciál má.

My křesťané občas sklouzáváme k představě, že věčný život nám přinese důsledné plnění náboženských povinností – nedělní bohoslužba, pravidelná svátost smíření, účast na rituálech a podobně. A najednou to není, tyto povinnosti nelze plnit. Logicky vzniká otázka, co mi tedy věčný život přinese? Místě dobrý, co mám dělat, abych byl spasen?

Procházejí křesťané celého světa jednotnou zkouškou víry? Nebo je to jen šance →

MAREK ORKO VÁCHA (1966)

Římskokatolický kněz, teolog, přírodovědec, pedagog, vyučuje na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze a na Masarykově univerzitě v Brně.

„pobýt na poušti“, což na cestě víry dříve nebo později (stejně jako Jana Křtitele a Ježíše) potká každého?

Zkouška možná taky, hlavně ale impuls víry. Židé na rozdíl od nás mají propracovanou rodinnou liturgii. Občas jsem pozván na šabat nebo na nějakou takovou oslavu a vždycky jsem jim to záviděl. Teď máme možnost to zavést, možná dočasně a třeba i trvale do naší spirituality. Rodinnou bohoslužbu – nějakou formu velikonocních obřadů v rámci rodiny. Věřím, že děti na to budou vzpomínat třeba ještě za třicet let a že nezapomenou nikdy.

My, co žijeme sami, máme o trochu víc času na osobní modlitbu. Můžeme jej využít, nemusíme. Kéž bychom využili.

Proč je samota v životě křesťana tak důležitá?

Kontemplativní řeholníci, kteří by tomu měli rozumět, mají jedno pravidlo. Než někoho pustí, aby se stal poustevníkem, musí mít za sebou mnoho let života v klášteře. V klášteře je jednoduché žít v kázni – pořád vám tam zvoní zvon, který určuje, co se bude dělat. V poustevně si to musíte hlídat sami. Střih, pobyt na Antarktidě: Konec osamělého polárníka na stanici začíná ve chvíli, kdy si ráno ještě půl hodinky pospí. Takže ano, samota je důležitá, ale není pro začátečníky.

Vy žijete sám i mezi lidmi, znáte oboje. O co člověk přichází, když se vyhýbá ztišení o samotě? Co Bůh pro člověka v těchto chvílích má?

Jéje, to víte určitě mnohem lépe než já! Scéna se stereotypně opakuje v evangeliích. Důležité věci se vždycky odehrávají v tichu. Čtyřicet dní na poušti před veřejným působením. Noc o samotě v modlitbě před vybráním apoštolů. Taky noc v Getsemanské zahradě. Co Bůh pro člověka v těchto chvílích má? Všechno. Co přijde pak, je už jen logický důsledek, realizace toho, co je už jaksí dopředu připraveno.

Lidé se teď spojují ve společném úsilí, aby zvítězili nad nákazou. Zároveň se ale svět ocitl v dosud nepoznaném klidu

– hektický život ustal, na planetě se díky zastavení výroby čistí atmosféra. Slovy Kazatele: Je čas boje, nebo je čas pokoje?

Čas boje, zdá se mi. Nejen pro umírající pacienty, zdravotní sestry, lékaře, maminky s dětmi žijící v jednom pokoji a pro všechny ty, jejichž síly fyzické i psychické jsou napínány až k nevydržení. Za deset let se budeme vracet k letošnímu létu a ptát se, jak jsme obstáli. Tak kéž bychom obstáli dobře.

Jakou zbraní je v této situaci modlitba?

No, my křesťané to obvykle děláme tak, že když přijde problém, zkusíme první racionální řešení, když nevyjde, tak druhé, pak třetí, pak čtvrté a pak, když už nás

CO BŮH PRO ČLOVĚKA VE CHVÍLÍCH SAMOTY MÁ? VŠECHNO.

nic nenapadne, tak se za to ještě pomodlíme. Myslím, že je to přesně naopak. Že když přijde problém, máme se především modlit, a to s vírou, že není možné, aby se něco nestalo. A pak teprve zkoušet ta řešení. Jestli jsme na něco za ty dva tisíce let přišli, pak na tohle: Modlitba proměňuje vztahy, události a věci kolem nás. Nebo teologicky asi přesněji: Modlitba proměňuje nás a skrze nás věci a události.

Jakou roli v pandemii nebo v tom, co se kolem ní děje, podle vás hraje Bůh? O co tu jde? Lze se v tom nějak zorientovat?

Jde o virus a v širším pohledu o vratkost našeho vesmíru. Občas zapomeneme na to, že žijeme ve vesmíru, kde se dějí záplavy, tsunami, kde je mor, ebola, zemětřesení a podobně. Většinou se bráníme

úspěšně a bublina bezpečí, kterou jsme kolem sebe zbudovali, nás drží – máme teplo, máme co jíst a neprší na nás. Občas přijde tsunami jako v Thajsku v roce 2004 nebo povodně v Troubkách v roce 1997 nebo covid-19 v roce 2020. U některých z těchto katastrof působí částečně i lidský faktor, u některých ne. Proč to tak je, nevíme. Určitě to není Boží trest, možná znamení času, pro někoho možná zkouška.

Má smysl klást si otázku „proč“? Není spíš důležitější „jak“?

Otázku „proč“ si klást musíme vždycky! Jób si ji ve svém příběhu kladl znovu a znovu. Rezignace na tuto otázku by byla rezignací na naše lidství. Zatímco ve Starém zákoně se nikdy nic nedělo jen tak a všechno, co se dělo, byla vždy akce Boží – přesuny armád, boje, všechny rány egyptské, Rákosové moře, mana, křepelky a podobně. Izraelity moc nezajímalo, zda byly porušeny fyzikální zákony, které ostatně v té době ještě vůbec nebyly formulovány. Tak my dnes jdeme do opačného extrému a oddělili jsme dějiny člověka od dějů v přírodě, což, myslím si, není šťastné. Vždycky se musím ptát „proč“ se to děje. Když se učedníci v Janově evangeliu ptají, kdo zhrěšil, zda on, nebo jeho rodiče, že se narodil slepý, Ježíš musí vysvětlovat, že je to složitější. Tak možná i současná pandemie je příležitost, aby se na nás zjevily skutky Boží.

Jak může být křesťan v této době „zjevením skutků Božích“?

Tak asi tisíci možnými způsoby. Kam se podíváte, jsou hladoví a žízni. Možná skutečně tím, že potřebují, aby jim někdo dovezl jídlo. Nebo hladoví po telefonním hovoru. Nebo jsou žízni po tom, abyste jim alespoň poslali textovou zprávu. Nebo vzali jejich děti na chvíli někam do přírody. Teď jsou ty chvíle. My křesťané umíme skvěle pomáhat vzdáleným, třeba koupit pastelky dětem do Afriky. Pomáhat bližním je vždycky náročnější.

Učíte budoucí lékaře etiku. Připravujete je na to, že třeba jednou

budou muset volit, komu z nemocných pomohou a koho nechají umřít?

Ten koncept je teoreticky velmi dobře znám a doufejme, že zůstane v teorii i v naší zemi. Modelový příklad je polní nemocnice, kam přivezou raněné, kterých je víc než lůžek. Chodící ranění a beznadějně případy musí počkat. Ošetřuje se nikoli jen podle závažnosti diagnózy, nýbrž i podle prognózy. Ošetřujeme ty, u kterých je nejvyšší šance, že se uzdraví, že jim naše pomoc zachrání život, že bude mít smysl. Je to hodně pragmatický, hodně utilitaristický přístup. S tím, co máme, se snažíme udělat co největší množství dobra.

Hledají u vás jako u kněze odpovědi nebo duchovní pomoc lidí, kterých se pandemie nějak osobně dotkla?

No jasně. Denně několik mailů, telefonátů, textových zpráv od různých lidí, které osobně znám, i od těch, které neznám vůbec.

Apoštol Pavel v listu do Filip říká: „Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se!“ Jaký největší důvod k radosti máte v této situaci vy?

K tomu mám historku. V semináři jsem rok studoval v ročníku s klukem, který se jmenuje Roman Frič. On pak odešel do Německa ke kartuziánům, což je ten nejhorší mnišský řád vůbec. Absolutní mlčení, absolutní samota. Roman popisoval, jak mu v prvních dnech novicmistra poklepal na rameno a utěšil jej slovy: „Neboj se, uteče to rychle.“ Přísní trapisti jsou proti nim pionýrský tábor. Po devatenácti letech Roman odešel ze

zdravotních důvodů a po dalších mnoha letech jsme se setkali. Řekl mi tenkrát: „Víš, těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému.“

Jasně, 8. kapitola Římanům, všichni jsme to četli, já za život tak asi milionkrát. Jenomže jsem to potřeboval slyšet od něj, s tím zvláštním důrazem na slovo „všechno“. Nezapomenu to nikdy v životě. Bylo mi, jako by někdo malinko poodhrnul záclonu z mých vlastních životních kotrmelců, z těch zoufalých let, která mi přišla jen černá a beze smyslu. Ze srdcí, co jsem porozbíjel a šel dál. Z toho, co v mém životě je a chtěl bych, aby nebylo. Takže Romanovu výzvu předávám dál: Těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému. Všechno.

Z čeho se může radovat každý z nás?

Na to mám jinou historku. Osm let jsem učil na gymnáziu a pochopil jsem jednu věc: To jediné, co učitel opravdu potřebuje, je schopnost objevit plamínek dobra v každém studentovi a ten zkusit rozfoukat dál. Třeba umí hrát dobře fotbal nebo dělá dobrou keramiku, cokoli. A učitel musí být v tomhle úsilí umanutý, tvrdohlavý a vůlí to zkoušet nacházet u každého.

Až mnohem později jsem pochopil, že se to netýká jen studentů, ale všech lidí, které vám Bůh přivede do cesty. Kdo bude důsledně hledat v duši svých bližních to zlé, najde, a bude to pravda. Vždyť jediný bez hříchu je Ježíš Kristus. V důsledku budete žít ve stavu, kterému se technicky říká peklo. A budete si to klidně omlouvat a vysvětlovat svým zbožným zápasem za pravdu. A ona to pravda je, jen se soustředíte na to zlé.

Jak možná víte, po veleúspěšných Radách zkušeného ďábla zkusil C. S. Lewis napsat ještě druhý díl a brzy toho nechal. Jak sám popisuje, přistihl se, jak jde po ulici a vidí už dění kolem pohledem Screwta-pa. Když budete naopak hledat v lidech plamínek dobra, když se budete umanutě učit nedolamovat třtiny a nezhasínat knoty, budete ve stavu, kterému se říká nebe. Takže důvody k radosti jsou. Jen se naučit mít čisté srdce a budete vidět věci. ■

NÁŠ ŽIVOT V KARANTÉNĚ

text DAVID BEŇA foto ARCHIV AUTORA

Ne, neocitli jsme se přímo v karanténě! K dnešnímu datu jsme, Bohu díky, doma všichni zdraví a ani nikdo z našeho bezprostředního okolí se nepere s tou divnou novou chorobou. Ale zavření tedy jsme! Manželka, já, tři děti. Jako všichni v našem okolí, jako téměř každý v této zemi. A podle všeho ještě dlouho zavření budeme... anebo že by nás vláda pro změnu vyslala do ulic, abychom se vzájemně promořili? Kdoví.

Hlavně neztrácejte *optimismus*, humor, naději! (Tak zní první rada, kterou nabízejí církevní stránky.) Nějak bylo, nějak bude. Navíc – a to je k nezaplacení – vše je v rukou Božích: virus i vláda, i my sami. Žijeme z toho každý den, tím spíše nyní. Jako to jednou začalo, tak to i skončí; svět se změní, ale „společně to zvládneme“ (jak na tabuli před svým krámkem hlásá jeden obchodník u nás na náměstí). S Bohem to zvládneme!

Pro introverty se s nouzovým stavem vlastně nic moc nezmenilo, podotkl kdosi vtípně. A přece na mě ty prázdné ulice doléhají (když se vypravím na nákup), zakrytí tváře působí cize (zvláště, že se poznáváme), rouška pro chvíli dusí (v obchodě

mám dojem, že na mě leze nějaká viróza). Ale děti roušku zvládají, dokonce i ten nejmenší, třebaže se do ní napoprvé omylem vysmrkal. Ano, hlavně neztrácejte humor...

...a vytvořit si *časový rozvrh!* (Tak zní druhá rada.) Ale jak? Manželka i já pracujeme doma, neodcházíme za píchačkami. Ani škola, která nám jindy udávala rytmus, není teď ku pomoci. Jen budík zůstal. A ten se dá vypnout. Zvlášť když děti ještě spí a člověku se nechce vstávat: protože na kutě se dostal kdovíkdý: protože děti pousínaly kdovíkdý. Však se ráno dospí a my s nimi. Práce není vlk, do lesa neuteče, říkával ruský kolega ze studií.

A propos: jak se daří v Rusku? A jak v té zpropadené Číně? Chudáci Italové! U nás čísla nezni tak strašidelně. A že prý máme proti viru deklamovat žalm 91! Není to ten z pokušení na poušti? Inu, hlavně asi nepropásnout nějaké nové vládní nařízení – kdoví v kolik hodin dnes nakupují senioři a jestli pro změnu nezakázali roušky? Ale dost: *nezabíjet čas* na internetu (zní třetí rada), vypínám tu věc.

A jdu se naučit něco nového (to začtvrté). Třeba suplovat paní učitelku – a hned dvě, vlastně tři i čtyři, ještě ty ze školky našeho nejmladšího. Vstávat. Nasnídat. Umýt zuby! Kde máš zas to psací pero?! Proč jsi nedopsala ten úkol? Jdi si prosím hrát do pokojíčku, děti se teď učí. Mohla bych vám prosím zavolat odpoledne? Kde jsme to byli? Nelez po tom stole! Že tě to nebaví? Mě po pravdě taky ne. A ještě klavír!! Nekukej z okna!!! Na zahradě si můžete hrát celé odpoledne (a já se konečně dostanu k práci, kolik to jen děti a jejich veselý ryk – a křik či brek – dovolí).

První týden byl na tohle všechno rodič sám: v neděli večer vytisknout dlouhý seznam, co mají děti za týden splnit (libo-li úkoly navíc pro šikulky? Ne, děkujeme); natočit video do hudebky; zaregistrovat se zas kdesi na internetu (proč to nefunguje?). Teď už ale má náš prvňáček hodinku denně videovýuku s paní učitelkou – opět s manželkou lépe dýcháme – a úkolů v neděli přichází o polovic méně. A pan ředitel denně čte dětem na internetu pohádky. Učitelé jsou vlastně úžasní, dělají, co umí. Člověk je má zase rád jako předtím.

Manželka se mě před pár dny zeptala – uchovala si humor –, co bych dělal, kdybych mohl dělat, co dělat chci. Četl bych, až bych

brečel! Však i církev radí, že se máme věnovat *svým zálibám* (na krásném pátém místě v seznamu, ještě před pobídkou věnovat se tiché modlitbě). Z nočního stolku mě volá a vábí Amos Oz, jeho úžasný Příběh o lásce a tmě, ale už asi týden ho zanedbávám. Jedna internetová televize prý žádá své uživatele, aby si snížili kvalitu obrazu, jinak se služba pro velký zájem zhroutí. To bych rád viděl! Aspoň to zhroucení. Třeba se po karanténě také na něco podíváme. Večer je čas na rodinnou modlitbu a na práci, na šití roušek, rozhánění dětí do postelí, držení dítěte za ručku, uspávání uzpíváním...

Bratři nabízejí ještě pět dalších rad, jak přežít karanténu. Moudrých rad! Sám bych je takto chtěl sepsat, ale někdo mě předběhl (a realita mě dobíhá). Užívám si tedy alibisticky, že nikam nemusím; že mám děti jako o prázdninách kolem sebe a že se obývák proměnil v hernu se stovkami kostiček lego po koberci; že manželka neodchází do práce a kdykoli ji mohu obejmout; že zprávy z naší země nejsou nejhorší; že les v odpoledním sluníčku voní, stromy pučí a nad ránem zpívají ptáci. A že Kristu je dána veškerá moc na nebi i na zemi.

ROZHOVOR

Jak to prožívá kantor

ROZHOVOR S MIRIAM POKORNOU, učitelkou na 1. stupni základní školy v Praze

ptal se Bronislav Matulík, foto autor

Mnohé rodiny řeší, jak se nezbláznit z toho, že jsou najednou doma s dětmi, že musí vedle práce zvládat i domácí školu a svým způsobem suplovat učitele. Ale možná málokoho napadne, že by se také kantor mohl z toho zbláznit. Jak to prožíváš jako učitelka na prvním stupni?

Celkem dobře. Zatím nejnáročnější byl první celý týden karantény, kdy bylo pracovní vytížení velké. Mnoho času mi zabrala komunikace s rodiči, ať mailem či po telefonu, kteří potřebovali poradit a povzbudit. Zároveň jsme řešili způsob výuky a provoz školy s vedením a kolegy. V dalších týdnech se situace ohledně rodičů zklidnila a více času mi teď zabírá příprava materiálů a úkolů pro žáky. Nárázově zabere čas i zpětná kontrola odevzdaných úkolů. Pár

rodičů mi posílá ke kontrole veškerou práci svých dětí, ať zadanou či nezadanou. Stalo se mi, že jsem dostala k opravě jeden večer naráz 27 obrázků s vypracovanými úkoly. To byla výzva.

Zároveň svou práci musím sladit s ostatními členy rodiny. Doma je nás celkem pět dospělých, z nichž každý má své studijní povinnosti nebo práci, ale máme málo jednotlivých místností, kam bychom se mohli rozmístit. Obtížné je to pro vedení videohovorů při poradách nebo výuce. No, a ještě k tomu to každodenní vaření. Zatím to zvládám(e) ale celkem obstojně.

Jak probíhá tvá komunikace s žáky a rodiči? Snažíš se to rodičům ulehčovat, nebo naopak chceš, aby dětem nezakrňely mozečky?

S rodiči komunikuji především mailem, ale s řadou z nich víceméně pravidelně i telefonicky. S dětmi komunikuji mailem přes rodiče a s některými telefonicky. Rodičům se to snažím co nejvíce ulehčit. (Alespoň si to myslím.) Úkoly se snažím zadávat tak, aby je pokud možno děti zvládly splnit samy

a nebylo jich mnoho. Dostávají i procvičování na počítači, což děti hodně baví. Vím podle ohlasu rodičů, že některé od tohoto procvičování musí dokonce vyhánět (jedna maminka to označila za závislost). Že by dětem zakrňely mozečky, se nebojím.

PLÁN NA KARANTÉNU: PŘEŽÍT!

text LIBOR DUCHEK foto ARCHIV AUTORA

Zřejmě jako většina Čechů jsme situaci kolem koronaviru zpočátku nebrali moc vážně a každou chvíli jsme sdíleli nějaký trefný podařený vtip od našich přátel. Nakažených ještě nebylo mnoho, když zavřeli školy. Pracuji ve škole (ETS) a jako každý učitel se naivně těším na každé prázdniny, že stihnu to, co jsem zatím odkládal. A tak mě jako první napadlo: „No, tak budu muset pracovat z domova, alespoň nebudu muset ráno hodinu dojíždět.“ U druhé myšlenky už mě trochu zamrazilo: „No, jo, ale doma budou také děti! Kdo je bude učit? Kdo jim bude vařit? Kdo je bude nutit uklízet?“

Brzy se na internetu objevilo množství rad, co s neočekávaně nabytým časem: Naučit se nový jazyk. Za týden přečíst pět knih. Udělat jarní úklid. Dneska jsem si přečetl, že bych mohl

konečně napsat román. Myslím, že budu mluvit za všechny rodiny s malými dětmi, když shrnu náš obecný plán a harmonogram na celou karanténu, jejíž konec je v nedohlednu: Přežít!

Zatímco všichni kolem nás zuřivě nakupovali zásoby, známí dokonce sdíleli fotografie s množstvím těstovin, konzerv, rýže a mouky, my jsme klidně očekávali vývoj věcí příštích. Manželka by reagovala asi podobně jako většina lidí a také by nás zásobila nejméně na půl roku. Nicméně shodou okolností si nedávno zapoměla kreditní kartu na chalupě, a díky tomu se po letech našeho manželství konečně podařilo prosadit mou ekonomickou strategii stále udržitelného rozvoje a rozmachu rodinného kapitálu – nekupovat nic!

Když jsem se nakonec i já rozhodl jít do obchodu vybaven rouškou od obětavé kamarádky – Bůh to zaplať těmto dobrým

ROZHOVOR

A co ředitelství – jak zareagovalo na vzniklou situaci? Má ohled na rodiče, řeší tuto náročnou či spíše zcela mimořádnou situaci s ohledem na rodiny, a tím spíše třeba na neúplné rodiny?

Ředitelství se snaží být vůči rodičům velmi vstřícné. Vedení nás (vyučující) neustále nabádá, abychom děti nepřetěžovali. Vyzývá nás k interaktivní výuce – skupinové videohovory, předtvočená výuková videa apod. Věnují se ohlasům rodičů a komunikují s nimi.

Jak z tvé strany probíhá výuka? V čem je to opravdu jiné i pro tebe a jaké penzum úkolů jsou děti s rodiči schopny zvládnout?

Výuka, pokud se to tak dá nazvat, probíhá pomaleji než při běžné školní docházce. Ne všichni rodiče mají čas dělat s dětmi školu, proto se snažím spíše jen procvičovat probrané učivo. Některé nové učivo budu přeskakovat a doufám, že ho probereme po návratu do školy. Jiná je i moje příprava materiálů. Ty musím zpracovat tak, aby si

s nimi děti dokázaly samy poradit, a tematické celky rozdělují na kratší oddíly. Takže zase výrazné zpomalení.

Co se týče množství úkolů, které jsou schopni rodiče s dětmi zvládnout, tak to je velmi individuální. Zadávám úkoly jednou týdně. Někteří rodiče nechají děti udělat jen to povinné, přičemž řada dětí zvládne úkoly splnit během prvních dvou dnů a jiné to dělají celý týden. Někteří rodiče udělají s dětmi i hromadu dalších nezadaných úkolů, a i tak hlásí už během týdne, že mají hotovo. Pár rodičů má problém děti k práci přinutit a zadané úkoly nestíhají splnit ani za týden. Mám také podezření u několika málo rodin, že doma nedělají nic. Motivovat je k práci známkováním odevzdaných úkolů, což vidím u kolegů, ale nepovažuji za přínosné.

Co je pro tebe nyní nejtěžší? Snažíš si to nakonec v něčem také užít, je to v něčem šance? Jaká pozitivní nouzového stavu jsi u žáků a rodičů nebo i u sebe zaznamenala?

Nejtěžší je pro mě tlak, abych byla „moderní“ a učila pomocí videí. Splnění této výzvy je pro mě zatím nedosažitelné.

Situaci se snažím využít k četnějšímu čtení knih, což za běžného provozu nestíhám. Navíc nejsem teď tak unavená a nad knihami neusínám.

Někdo z rodičů mi řekl, že za běžného režimu si stále všichni stěžovali, že mají málo času na rodinu a společné aktivity, což teď neplatí a mohou si to vynahradiť. Myslím, že to je velké pozitivum současného stavu a jen doufám, že to všichni dobře zvládnou. Z mnoha zpráv od rodičů, ale i dětí, vím, že se děti už moc těší zpátky do školy. Tvrdí, že je to ve škole lepší než doma. To je přece krásné!

A na konec – jakou roli v tom všem hraje tvoje víra?

Velkou. Nepropadám panice ani trudnomyslnosti, což vidím například u některých svých kolegů.

duším – v obchodě už bylo prázdné. Nebylo lidí a nebylo ani zboží. Něco jsem samozřejmě sehnal, mimo jiné tehdy už raritní dezinfekční sprej. U automatické pokladny jsem však zjistil, že jsem si doma zapomněl kreditní kartu, takže jsem svůj nákup musel značně redukovat na objem své hotovosti a mimo jiné dát pryč raritní dezinfekční sprej. Nyní už patří do sady věcí typu sífonové sodovky, co naše děti už nepamatují.

Už v prvních dnech po zavření škol jsme chtěli emigrovat z bytu na chalupu. Jenomže shodou okolností nám před pár dní jakási dodávka urazila zrcátko u auta, což vedlo k tomu, že vězelo několik týdnů v autoservisu (čekalo na lak). Všichni naši známí se podívali, že jsme ještě v Praze, a nakonec potěšení nám poslali své děti na návštěvy. Ulice a parky se nebývale zalidnily dětmi a rodiči, kteří uvízli v Praze. I toto období došlo svého konce, auto nám vrátili a krátce před uzavřením měst jsme odjeli do Podkrkonoší.

Velká část Čechů přešla na home office, školy přecházejí na online výuku. Vývojový skok? Naše děti (2 ze 3) jsou na prvním stupni. Online výuka se nekoná. Ostatně si nedovedu představit, že by děti musely koukat do počítačů – na čem bychom potom pracovali my? Děti dostávají sadu úkolů na každý týden. Ze začátku nás učitelka zásobovala jen zadáním, kterého bylo jen o něco více, než je běžný počet domácích úkolů. Časem připojila do nedělních e-mailů i obrázky, jak to má být správně vyplněno. Velice

úhledné... U našeho prvňáčka je hlavním problémem motivace. Proč má furt dokola psát písmenka, počítat do dvaceti, když je na chalupě, když nad ním nestojí učitelka a kolem není dalších 30 dětí, které dělají přesně to samé? Venku je hezky, zpívají tam ptáci, kvetou jarní kvítky. Bez důrazného dohledu tedy neudělá nic!

Na druhou stranu naše starší je plně samostatná. Louská jeden román za druhým – tu historický, tu fantasy a my se jí jen občas zeptáme, jak to jde – ona nám převypráví celé děje, ptá se nás na detaily a je to hezké. Je pravdou, že co se vzdělávání týče, tak se ČT snaží a na internetu se taky najde spousta výukového materiálu. Málokdy to ovšem souvisí s tím, co mají mít naše děti hotové do školy. A pak je tu ještě nejmladší – s tou si na školu hrajeme – dělá úkoly z časopisů, vyrábí a maluje –, ale i to pro ni někdo musí vymyslet. Naštěstí se toho občas ujmou starší sourozenci.

Oba s manželkou máme kvůli karanténě o něco více práce. Snažíme se ukrást co nejvíce klidu, přičemž se stává takřka pravidlem, že děti přicházejí ve chvíli, kdy už je práce z 97 % hotová. Ale na něčem se to zaseklo a my se snažíme přijít na to, v čem vězí rarach. Takže dojde i na zvýšení hlasu, slzy, ...objektů a světe div se – rarach je pryč: upload se povede! Vstáváme dříve než děti, a to třeba i o tři hodiny, a pak ještě pracujeme dlouho do noci. Ale díky tomu, že jsme na chalupě, nakonec přijde i chvíle, kdy vyjdeme z našich kutlochů, vidíme spokojeně skotačící děti a radujeme se z jara. Jsme rádi, že se máme, a vnímáme to jako velké požehnání. A modlíme se za všechny ostatní, aby byli zdraví, aby jim bylo dobře.

promo

MEZI FUNDAMENTALISMEM A LIBERALISMEM

KŘEŠŤAN
NA HRANĚ

text PAVEL ČERNÝ a KOLEKTIV AUTORŮ
foto GATEPHOTO a ARCHIV

Lidé v sobě mají silnou tendenci k extrémismu, věřící v Krista nejsou výjimkou. Vidět svět černobíle, cítit se jedinými majiteli biblické pravdy, nebo naopak relativizovat naprosto všechna dogmata a morální hodnoty. Oba extrémní směry ze své podstaty vedou k odsuzování druhých, k pohrdání a pýše. Křesťané se proto musí naučit chodit třetí cestou – na hraně mezi oběma.

Možná jste už slyšeli, jak ve smyslu pejorativního označení o někom zaznělo: „to je fundamentalista“ nebo „to je liberál“. Závažnější je, že se tato dvě vyjádření nezdopovědně používají v běžných diskuzích, a dokonce i v článkách renomovaných autorů, aniž by byla vysvětlena. Jsou to slova, která označují velmi extrémní a nesmiřitelné pozice. My lidé v sobě máme silnou tendenci k extrémismu. A dnešní doba je přímo typická různými extrémy. Některé se objevily zcela nedávno a jiné jsou zde už déle a stále žijí. K děletrvajícím extrémům řadím právě křesťanský fundamentalismus a liberalismus.

Nemám rád škatulkování a stavění dělítek mezi křesťany, protože i mezi krajními pozicemi jsou myšlenkové průniky a shody a jistá spolupráce je možná. Nakonec ve všech křesťanských církvích jsou dnes nějaké fundamentalisté a nějaké liberálové různého stupně. Přesto je třeba se pokusit krajní pozice alespoň pojmenovat, protože častěji zacházejí za hranice Písma svatého, za tradice církevních otců i dědictví reformace.

Vymezení tendence k fundamentalismu

Fundamentalismus je slovo, které se dnes běžně používá pro označení muslimských radikálů, ale také pro některé radikální směry jiných náboženství včetně křesťanství. Pokud použijeme nálepku „fundamentalista“ ve snaze o teologické zařazení, pak tímto termínem označujeme křesťany, kteří zdůrazňují posvátnost biblického textu a jednotlivé výroky přijímají jako učebnicové popisy nejen záležitostí víry, ale také dějepisu, zeměpisu a přírodopisu. Fundamentalista zpravidla nerozlišuje literární druhy v textu Bible. Je mu jedno, jestli se jedná o biblický text, který má charakter příběhu, prorockví, poezie, písně, přísloví, podobenství či zjevení. Pokud fundamentalista nalezne v Písmu číslici, chápe ji v její algebraické hodnotě a často pomíjí její symbolický význam.

V Bibli jsou jistě texty, které máme chápat doslovně, například „nepokradeš“, „nesesmilníš“, „nepromluvíš křivého svědectví“. Mnohé texty ale vůbec nemají být chápány doslovně, protože jejich poselství je obrazné, jak tomu je například v biblické poezii žalmů či ve Zjevení. Ježíšova výzva (Mt 5,29–30) k vyloupnutí oka a useknutí ruky v případě pokušení není myšlena doslovně. Pokud by byla, tak bychom v církvích potkávali mnoho slepých a bezrukých. Je zjevné, že je to velmi silná výzva k boji s pokušením. Pokud srovnáváme

rodokmeny Ježíše Krista, pak zjistíme, že se zcela nekryjí a patrně tam řada generací chybí. Proč? Protože se jedná o text teologický spíše než historický v našem dnešním slova smyslu. Mesiášův rodokmen exemplárně ukazuje, že mezi Boží lid byly zasazeny osoby jako jerišká kněžka Rachab, Moábka Rut (ženy, které pocházely z jiných etnik) a Urijášova žena, která se dostala do mesiášského rodu prostřednictvím cizoložství krále Davida a vraždy Uriáše. Rodokmeny svědčí o tom, že Ježíš se stal skutečně člověkem. Tak se snížil, že měl podivný lidský původ jako mnozí z nás. Zahrnutí těchto osob pod Boží milosrdenství je pro nás důležitější než vyjmenování všech rodů podle dnešních historiografických kritérií. Jestliže přečteme v Bibli, že Hospodin založil zemi na pilířích, aby se nehnula na věky (Ž 104,5), rozhodně intencí není výuka kosmogonie – vzniku a uspořádání naší modré planety a její ukotvení jako nějaké placky na pilířích.

Fundamentalisté mezi křesťany

Tradičně bývají fundamentalisté spojováni se společností, která začala v roce 1909 vydávat v USA sérii publikací pod názvem „The Fundamentals“ – Základy. Tato společnost začala obhajovat křesťanské pravověří proti stále častějším útokům liberálů na autoritu Bible, na božství Ježíše Krista, jeho narození z Panny, zázraky, smrt za naše hříchy, tělesné Kristovo vzkříšení a viditelný druhý příchod. Sepsáno bylo dvanáct svazků Základů a mnoho výtisků bylo rozesláno pastorům, evangelistům a dalším církevním pracovníkům. Tato obhajoba učení církve byla důkladně připravena a měla svůj význam. Problém nastal později, kdy v roce 1919 vznikla Křesťanská fundamentalistická společnost. V zápalu boje zašla až do zákonického zacházení s Písmem. Verše Bible byly bez solidního výkladu používány jako beranidla při útocích na různé filozofické směry, na jiná náboženství, na přírodní vědy apod.

Zápas fundamentalistů se léty vyostřil a trvá v určité intenzitě dodnes. Fundamentalisté jsou dnes ve všech církvích. Často je jejich zaměření vyvolané starostí o autoritu a výklad Písma. Anglikánský teolog John Stott o nich říká, že příliš zdůrazňují božskou stránku Písma na úkor stránky lidské. Ve fundamentalismu ožívá starý důraz poreformačních ortodoxů na teorii diktátu použitou při vzniku Bible. Podle nich Boží duch vše diktoval autorům jednotlivých biblických knih. →

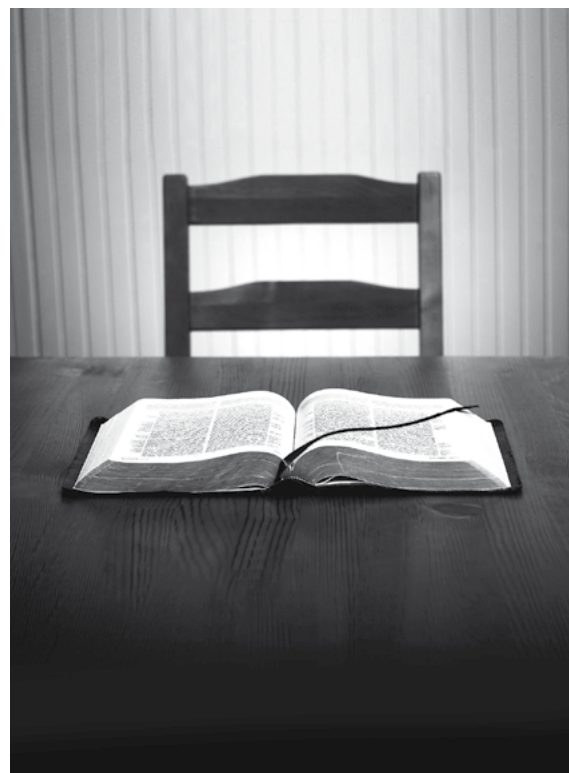
**ThDr. PAVEL ČERNÝ,
Th.D. (1949)**

Po absolvování teologické fakulty (ETF UK) sloužil jako kazatel v Benátkách n. Jizerou, Kutné Hoře a Praze 1 – Soukenická. V letech 1993–2009 působil jako předseda Rady CB a řadu let ve vedení Ekumenické rady církví. Absolvoval řadu pracovních a studijních pobytů (GB, USA, Německo, Singapur, Korea). Věnuje se teologii, ekumeně, je učitelem ETS, žije s manželkou Hanou v Praze. Společně mají tři děti s rodinami a osm vnuků.

Byl to pro ně vlastně mechanický záznam, aniž by byla zapojena individualita jednotlivých autorů. Potom je ovšem těžké vysvětlit, proč v Lukášově evangeliu mluví Duch svatý vybroušenou řečtinou a ve Zjevení mluví řečtinou slabší, která je typická pro člověka zakořeněného v aramejštině.

Tvrký fundamentalismus dnes představuje jednu křesťanskou hezezi. Pokud řekneme, že Bible je Boží slovo (a to zcela určitě je), říkáme jen jednu část. Bible je však také slovem lidským. V šedesáti šesti knihách Bible se vystřídá množství autorů nestejněho literárního stylu, nestejněho vzdělání, nestejně kultury a různého historického období. Na Bibli je právě fascinující, že různost autorů neruší Boží rukopis, a naopak Boží rukopis neruší individualitu jednotlivých autorů. Tomuto zvláštnímu procesu říkáme „inspirace“. Církev označuje biblický text za „inspirovaný Duchem svatým“.

Fundamentalisté často dovedou jednat velmi tvrdě a druhé lidi odsuzují. Zpravidla mají své jedno pochopení biblického textu a nesmířitelně bojují proti všem ostatním. V dobré snaze zůstat Božím slovu věrnými za všech okolností docházejí někdy k velmi zásadním zkreslením biblického učení. V Lausannském závazku (čl. 2), ke kterému se Církev bratrská přihlásila, je v této souvislosti jedna velmi moudrá věta: „Prohlašujeme božskou inspiraci, pravdivost a autoritu celého Starého i Nového zákona jako jediného napsaného Božího slova bez

SVĚDECTVÍ

Moje cesta k víře

PAVEL HOŠEK

Moje cesta k víře byla trnitá. Mé obrácení bylo dramatické. Z nervózního intelektuála se téměř ze dne na den stal usměvavý bráška s Bibli v ruce. Přátelé, kteří mě k víře přivedli, byli lidé neučení a prostí. Byla to ta nejlepší léčebná kúra mojí intelektuální pýchy. Zároveň se ze mě jako mávnutím kouzelného proutku stal fundamentalista. Nějak jsem ztratil společnou řeč s nevěřícími kamarády. Zjednodušené a černobílé vidění světa, které jsem jim zvěstoval, jim šlo čím dál víc na nervy a postupně se mi začali vyhýbat. Trochu jsem si začal dělat starosti s tím, jestli je to všechno opravdu tak jednoduché a přehledné, jak tvrdím. Na každou situaci vhodný biblický verš. Postupně a nepozorovaně se v mém srdci usídlil strach. Aputovat mozek jsem

si nedokázal, i když jsem se o to poctivě pokoušel.

Ten strach se ale netýkal víry, lásky a naděje. Netýkal se evangelia. Vůbec. Týkal se stáří zeměkoule, přírodovědy, autorství Izajáše a tak podobně. Uvědomil jsem si, že mnohé názory, které jsem bezděky přijal, jsou mi vlastně podezřelé. Zdálo se, že zbytek života strávím strachem, že je to všechno trochu jinak. Vnitřní nejistotu jsem ale svědomitě přebíjel sveřepou zbožností. A měl jsem docela často vztek na ty, kdo byli na rozdíl ode mě „vlažní“.

A pak to přišlo. Uvědomil jsem si, že se ze mě stal nerudný a protivný člověk. Ba co víc, že jsem byl k lidem laskavější a velkorysejší, když jsem byl nevěřící. Postupně mi došlo, že v urputné snaze udržet si černobílé vidění světa čím dál častěji zápasím s úzkostí a hněvem. A to je problém fundamentalismu. Jeho příznakem je strach. Strach, že to není pravda. Strach, který vede k tvrdosti srdce. Naštěstí mi docela brzo došlo, že dokud jsem v tomhle rozpoložení, můžu kolem sebe šířit tak leda

zakyslou zbožnost, ale určitě ne víru, lásku a naději. Sám sobě jsem nejvíc připomínal věčně našťavaného farizea.

Fundamentalismus je nemoc víry. Ale našťestí nefunguje. Proč? Protože náboženské předpisy a věroučné definice nemohou naplnit srdce pokojem a radostí. To může jen živý vztah s Hospodinem.

Pak jsem začal studovat teologii. Dozvěděl jsem se, kolik existuje způsobů, jak přesvědčivě zpochybnit úplně všechno. Kolik existuje intelektuálních výmluv, když nechci následovat Krista. Zdálo se, že stačí přečíst dvě tři brožury od Bultmanna a z Bible mi zbyde jen to, co se mi líbí. Ostatní můžu klidně zahodit jako dávnou překonané harampádí. Můžu si vymodelovat Pána Boha k obrazu svému. Můžu si obsah víry upravit „na míru“, abych se nemusel měnit, abych nemusel nést kříž, abych nemusel milovat bližního jako sebe samého.

A tak se ze mě stal oduševnělý liberál, který se poškleboval prostoduché víře svých bývalých spolubrášků. A pak mě to zase doběhlo. Uvědomil jsem si, že se ze

chyby ve všem, co tvrdí. “ Bible je inspirovanou knihou, je Božím slovem, které naprosto spolehlivě vede lidi všech dob k Mesiáši, ke spáse a k novému životu. V biblických textech ale najdeme různé reálie, poetická vyjádření a prorocství, která je třeba interpretovat v kontextu celého Písma a použít pravidla hermeneutiky (tlumočení, výkladu). Ne vše, co je v Písmu zahrnuto, je tam jako Boží výpověď k vyučování.

Liberalismus a jeho důrazy

Možná že bychom dnes nemuseli hovořit o křesťanském fundamentalismu, kdyby se neobjevoval agresivní teologický liberalismus. Vývoj tohoto proudu je velmi složitý. Mohli bychom jmenovat osvícenství, racionalismus a rozvoj historické kritiky. Od 18. století začaly sílit útoky na křesťanskou víru. Racionalismus silně akcentoval nadřazenost rozumu. Historická kritika, která se zrodila v 19. století, vedla k nekompromisnímu zkoumání pramenů. Přínosem bylo důkladnější zacházení s prameny. To samozřejmě vedlo ke zpochybnění mnoha autorit. Je jasné, že tomuto zkoumání neunikla ani Bible.

Biblické rukopisy mnohdy zkoumali lidé, kteří sami nebyli zakotveni v křesťanské víře. Objevovaly se snahy vidět jinak život a dílo samotného Ježíše. Při studiu křesťanské věrouky se začaly

objasňovat příčiny dogmatických změn. Pro křesťanskou teologii a apologetiku to znamenalo velké výzvy. Autorita biblického textu byla zpochybňována, Boží zjevení bylo odmítáno. Jistě je možné uznat, že tento vývoj měl i své kladné stránky a že některé neodůvodněné závěry byly zpochybněny. Ovšem způsob publikování nových výzkumů byl devastující.

Nebyly to zdaleka jen útoky z vnějšku, ale přibývalo dalších zpochybnování Písma od křesťanských teologů samotných. Zvláště na německých univerzitách se pěstoval od druhé poloviny 19. století teologický liberalismus, který začal postupně zpochybňovat lidský pád, narození Ježíše z Panny, božství Ježíše Krista, spasení na základě Kristovy oběti, církev jako nástroj Boží misie. Chyběla pokora před Božím zjevením a respektování autority Písma.

Na přelomu 19. a 20. století se objevil zvláště v římském katolicismu modernismus. Tento směr se pokoušel o spojení historického křesťanství s moderní vědou. I na protestantských teologických učilištích se začal prosazovat lidský rozum jako nejvyšší autorita. Z těchto dob pochází třídění biblických textů. Podle lidské logiky byly jednotlivé biblické knihy a perikopy tříděny na ty, které mohou odpovídat historicky a společensky dnešním názorům, a na ty, které jsou nevěrohodnými vsuvkami. To vše mělo ukázat, jak →

SVĚDECTVÍ

mě stává pyšný snob, přesně ten typ, který jsem jako nevěřící nemohl vystát. Se spolužáky na fakultě jsme se do omrzení vysmívali dobrosrdečným charismatikům. Skoro jako kdyby ti „hloupí bráškové“ existovali jen proto, abychom si z nich mohli utahovat.

Myslím si, že jestli je typickou neřestí fundamentalismu strach, typickým projevem liberalismu je pýcha. Liberálové jsou

docela často mělké duše. Potom, co jsme na studiích po tisíci slavně zvítězili nad stupiditou fundamentalistů, vždycky se rozhostilo ticho. Neměli jsme co nabídnout. Jen hořký humor.

Naštěstí jsem měl kolem sebe několik moudrých věřících přátel, kteří se mnou neztratili trpělivost. Vydřeli moji fundamentalistickou úzkost a později i moji libe-

rální pýchu. A obojí bylo nesnesitelné, to už dneska vím. Ale nevzdali to se mnou. Jejich víra byla založena hlouběji, než je rozcestí mezi fundamentalismem a liberalismem.

Myslím si, že sklony k fundamentalismu a k liberalismu můžeme docela dobře chápat jako dva různé temperamenty, které se vlastně mohou vzájemně vyvažovat. Fundament znamená základ, libertas znamená svoboda. Někteří věřící budou zdůrazňovat především pevné základy. Proč ne, když to budou dělat s láskou a s pokorou. Jiní budou zdůrazňovat evangelijní svobodu. Proč ne, když to nebude záminka k sobecké svévoli a k mělkosti ve víře.

Ať už jsou fundamentalismus a liberalismus projevy odlišných temperamentů, nebo jednotlivá stádia na cestě k duchovní zralosti (jako to bylo u mě), naše nejdůležitější rozhodování nespočívá v abstraktní volbě mezi těmito dvěma možnostmi. Spočívá v každodenním radikálním následování Krista. V konkrétním a praktickém uskutečňování Ježíšova bytí pro druhé. ■

je Bible ve svém celku nespolehlivou knihou. Vládla historická kritika textu. I z nedávné doby je znám tzv. „Jesus seminar“, při jehož setkání skupina odborníků a laiků hlasováním vybírala slova, která Ježíš říct mohl a která neřekl, činy, které mohl udělat a jiné, které neudělal.

Samotná historická kritika biblického textu je pro exegezi přínosná a Bible se nemusí bát odborného zkoumání. Mnohokrát však byly činěny z těchto zkoumání falešné závěry. Nad Božím slovem kraloval lidský rozum. Začalo být odmítáno to, co se zdálo supernaturalistické, tedy za hranicemi přírodních zákonů. V církvích se ještě po čtení z Bible říkávalo: „Slyšeli jsme slovo Boží“, ale ve skutečnosti tomu mnozí nevěřili. Bible byla prezentována jako každá jiná kniha, která zachycuje lidské názory a zkušenosti. Ježíš z Nazareta byl představován jako učitel morálky a jindy jako zkrachovalý bojovník za obnovu židovství. Stál za svými názory až do své popravy, ale vzkříšení se nekonalo nebo to byl pouze prožitek v okolnostech bičovných myslích učedníků.

Je třeba povědět, že existuje mnoho směrů liberalismu. Některé si dodnes ponechávají alespoň některé články víry křesťanského učení a jiné se podobají spíše sekulárním proudům jako například „teologie smrti Boha“ a tzv. „sociální evangelium“.

Liberalismus velmi narušil víru mnoha lidí a celkově oslabil církev. Sekulárního člověka rozhodně neoslovil. Jeho etický pluralismus likviduje biblický důraz na pozitivní odlišnost křesťanů od světské společnosti.

SVĚDECTVÍ

Reflexe mého teologického vývoje

ROMAN TOUŠEK

Kdykoli se mám vyjádřit k některé ožehavé teologické či biblické otázce, mám často pocit, že mě

tazatelé nevědomky nutí vybrat si mezi dvěma škatulkami. Buď jsi liberál, nebo fundamentalista. V tu chvíli mám chuť říci, že nejsem ani jedno, ale ani mix obojího. Liberálům nesedí, že lpím na Písmu, fundamentalisty provokuje, že si nad Písmem kladu otázky. Můj postoj je ovšem výsledkem dlouhého vývoje.

Když jsem byl nadšeným dorostákem těsně po obrácení, bylo mi vše v Bibli jasné. Lidé jsou jasně rozdělení na nás a na ty, co jdou do pekla. Ale my je máme rádi, tak je z toho pekla vytahujeme. A protože se nám to nedaří, tak je to buď jejich

problém, nebo jejich krev bude Bůh žádat po nás.

Pak jsem šel studovat na teologickou fakultu a to pro mě znamenalo náraz do tvrdé zdi. Zpočátku jsem byl hrdinným obhájcem té pravé zbožnosti a odmítal jsem liberální evangeliky. Jenže když mi někteří profesori s pokorou a bez ambice mě přesvědčovali o odlišnosti, jsem objevil význam biblických textů, náhle jsem zjistil, že se mi moje „besídkovská“ víra zhroutil. Proti mým jasným dogmatickým postojům stály velmi logické výklady Bible. Myslím, že jen díky velké moudrosti mé maminky, se kterou jsem v té době své teologické zápasy probíral, a také díky dlouhým debatám s dědečkem Touškem, jsem objevil pro mě do té doby nepoznaný postoj k Písmu. Opět jsem se v mnohých otázkách vrátil ke své „besídkovské“ víře, ale už na jiné úrovni. Už ne na základě nadřazené černobílosti, ale na prosté víře: „Má Pán Ježíš, má mě rád, dí to Písmo nastokrát.“

Na fakultu jsem šel s nepohutelným postojem, že Bůh stvořil svět za sedm dní,

mysleno 7 × 24 hodin. Pokud si někdo myslí, že to je nějaký jiný, bylo třeba ho přesvědčit o tom pravém poznání. Pak se mi vše zhroutilo a první kapitoly Bible byly náhle jen lidskými výmysly. Ale nakonec jsem se oklikou vrátil k původní víře, že Bůh stvořil svět přesně tak, jak je to napsáno v Bibli. Akorát jsem z okovů svých představ pustil svědectví Písma na svobodu. Ještě během fakulty jsem přijal postoj, že zcela bez pochyb věřím tomu, že „Bůh stvořil svět během sedmi dnů bez ohledu na to, jak dlouho mu to trvalo“. Jinými slovy, kdybych mohl být přenesen v čase a vidět stvoření, viděl bych přesně to, co je popsáno v Písmu, ale nejspíš něco úplně jiného, než co jsem si představoval. Podobně jako osoba Krista přesně odpovídá svědectví Písma, akorát do výkladu tehdejších písmáků živý Kristus nezapadal. Tomu se chci vyhnout, a proto beru zcela vážně zvěst Bible, jen si už nenechám vzít otázku: Co jsi tím, Pane, myslíš?

Další posun jsem zažil během svého pobytu ve Švédsku hned po fakultě. Tam

Kdo to zavinil?

Kdyby se liberalismus tak prudce v církvích nerozšířil a kdyby nebyl tak agresivní a arogantní, patrně by se nezformovala fronta fundamentalistů. První fundamentalisté právem bránili základní články křesťanské víry. Tak jak to v dějinách bývá – při vychýlení kyvadla na jednu stranu dojde i k vychýlení na stranu druhou. To se v dějinách opakovalo mnohokrát a často to platí i v církvi. Jestliže někteří přestali Bibli považovat za Boží slovo a zůstalo jim pouze slovo lidské, potom zde byla druhá skupina, která to udělala přesně obráceně.

Fundamentalistům zůstalo Boží slovo a vytratil se jim důraz na slovo lidské. Liberálům zůstal důraz na lidské slovo a ztratil se důraz na Boží slovo. Projevila se také diference ve vnímání světa. Jestliže pro mnohé křesťany je Bůh sice mimo tento svět, ale do světa zasahuje, potom zde byli jiní, kteří svět viděli spíše jednorozměrně, a Bůh v jejich pojetí byl vykázán za jeho hranice. Dodnes liberalismus a fundamentalismus stojí proti sobě jako dvě nepřátelské a nesmiřitelné pozice.

Existuje třetí cesta?

Jsem hluboce přesvědčen, že ano! Není třeba se vzdát odborného zacházení s Bibli a není třeba se vzdát autority Písma ve

věcech víry a života. Existuje zde alternativa – evangelikální teologie, která nesdílí ani jednu krajní pozici. Významný teolog John Stott vždy podtrhoval, že tak jako má Ježíš Kristus stránku božskou i lidskou – je bohočlověk, tak také Písmo má stránku božskou i lidskou. Bůh promluvil svým slovem a Boží zjevení se nechalo obléct do lidských slov a promlouvá k nám výrazovými prostředky doby svého vzniku. To vůbec nebrání tomu, aby bylo nadčasové a aby bylo naprosto spolehlivou cestou ve věcech víry a života. Jestliže Bůh něco řekne, tak se to také stane. Bůh tvoří svým Slovem a jedná ve světě působením svého svatého Ducha. Ježíš Kristus je Spasitel a Pán, který opustil náheru nebe, snížil se a stal se člověkem, aby po vykonání své mise odešel na Boží pravici.

K této třetí cestě se dnes hlásí stamiliony evangelikálních křesťanů všech konfesí a mnozí se snaží vstupovat do dialogu s ostatními křesťany a se světem. Pozice to není lehká. Každou chvíli vás někdo nařkne z fundamentalismu a druhá strana zase z liberalismu. Přesto se k této pozici mnozí hlásí. Toto pojetí v podstatě podtrhuje i učitelský úřad římskokatolické církve (viz posynodní apoštolskou exhortaci Benedikta XVI. Verbum Domini – Slovo Páně, která svým důrazem na inspiraci a autoritu Písma připomíná evangelikální dokumenty).

SVĚDECTVÍ

dostala přímý zásah má dogmata ohledně svátostí a zbožnosti církve. Do Švédska jsem jel jako zákoník, který posuzuje zbožnost lidí podle toho, jestli se modlí před jídlem. Večeře Páně se pro mě směla slavit výhradně na půdě sboru a dávala se těm nejlepším z nejlepších, kteří se na to pečlivě připravili a svůj hřích odstranili do prvních slov ustanovení. Ve Švédsku jsem byl účastníkem mnoha večeří Páně bez přípravy a spolu s lidmi, kteří byli prostě jen vděční za Boží milost. Vzpomínám si, že jsem po jednom takovém požití chleba a vína zápasil sám se sebou, jestli jsem právě nepožil nevhodně a jestli bych neměl činit pokání. A v tomto vnitřním zápase jsem prožil zásadní osvobození, když mi Pán jasně řekl: „Jsi normální? Co je hříšného na tom, že člověk přijímá moji milost?“ Od té chvíle jsem začal vnímat, kolika hradbami církev ohradila zvěst o Boží milosti ve snaze tu milost ochránit před lidmi, kterým je dána.

Ale nestal se ze mě liberál, když jsem přestal být fundamentalistou. Nejsem ani

jedno z toho a ani mix těch dvou. Jsem fundamentalista ve zvěstování Boží milosti, která osvobozuje člověka z pout hříchu. A jsem liberál v pocitu, že vím, jaké jsou cesty této milosti k člověku. Liberály matu svým lpěním na Písmu a fundamentalisty provokuji tím, že si kladu otázky, které oni mají už dávno za zodpovězené. Od Krista

jsem přijal poznání, že člověk činí pravé pokání, teprve když objeví Boží milost. Ne spravedlnost. Pokání z lásky, ne ze strachu. A od dědečka Touška jsem přijal postoj, že cokoli jsem poznal z Boží milosti, je jen šplouchající voda na mých kotnících, když vcházím do nekonečného oceánu Boží lásky k člověku. ■

Pozoruhodné změny můžeme vidět i v táboře liberálů. Příchod náboženského pluralismu a postmoderny otevřel řadě lidí oči pro nadpřirozené jevy. Biblické záznaky přestaly být pro soudobého člověka problémem. Ateismus a sekularismus nevitězí a ve světě je možné sledovat renesanci většiny náboženství. Snaha některých teologů po demytologizaci Písma i z lidského pohledu ztratila na aktuálnosti. Lidé také netouží pouze po etických pravidlech. Dnes vůbec nestačí prezentovat Ježíše jako učitele morálky. Na scénu vstupuje postliberalismus, postkritická teologie a je možné sledovat nový návrat ke starokřesťanským vyznáním, k autoritě Bible a rozvíjení šířeji pojaté ekumenické teologie. Znovu se ukazuje, že Boží slovo má svou hloubku a moc a že církevní tradice má velký výkladový potenciál.

Tato „třetí cesta“ inspirativnosti a svrchované autority Písma, vedoucí mezi herezemi fundamentalismu a liberalismu, je zjevně dosvědčena starokřesťanskými konfesemi i celou reformací. Prakticky se nelze hlásit k Augustinovi, Lutherovi, Kalvínovi, Českým bratrům, aniž by člověk nepřijímal Bibli jako slovo Boží a zároveň jako slovo lidské. Biblický kánon zahrnuje inspirované texty, které mají autoritu jako žádná jiná kniha na světě. Bůh v nich promluvil a Bůh skrze ně mluví i dnes. Boží slovo se může přičítat našemu vkusu, soudobému způsobu života, dnešní etice. Je nad tím vším, protože je to Slovo od Boha, byť oblečené do slov lidských. Proto od svých počátků církev hovoří o Písmu svatém.

Je jasné, že na mnohé otázky dnes nejsme schopni odpovědět tak, aby nám všichni rozuměli, a také nedokážeme z pozic Bible reagovat na všechny problémy lidského života a společnosti. Důležité je, že dnešní teologický rozhovor vede ke spolupráci evangelikály včetně letničních, biblicky zakotvené protestanty a také katolíky a pravoslavné. Ne vše se už daří, ale znovu se potvrzuje, že není třeba se stydět za Kristovo evangelium, protože je mocí Boží každému, kdo věří.

KOMENTÁŘ

Cesta na ostří nože

DAVID NOVÁK, předseda Rady CB

Článek výborně shrnuje dvě krajní pozice přístupu k Písmu. Zároveň si ale čtenář na konci může říct něco ve smyslu: A co já s tím, já musím řešit praktičtější věci. Jenže opak je pravdou. Oba směry mají hluboké dopady na životy jak jednotlivců, tak sborů. Proč? Protože oba dva extrémů nesprávně pracují s Písmem. Je-li Písmo základ našeho života a víry, pak špatné

základy pokrucují i naše životy.

Jakmile se Bible stane nespolehlivou knihou, záznaky pouhou mytologií, zmrtvýchvstání dobově podmíněnou legendou, nadřadíme-li rozum nad zjevení, pak jsme to my, kdo rozhoduje, co v Písmu brát vážně, a co nikoli. A pochopitelně si vybíráme to, co vyhovuje nám. Richard Niebuhr shrnul krédo liberalismu slavným výrokem: „Nerozhněvaný Bůh přivedl člověka bez hříchu do království bez soudu pomocí kázání bez kříže.“ Některé liberální církve se vydaly na jakousi misijní cestu naruby: místo aby byli misionáři církve ve světě, jsou z nich misionáři světa v církvi. Pochopitelně že pro církev je toto smrtící a následky v podobě odlivu členů z těchto společenství jsou viditelné.

Naší církvi se někdy vyčítá, že jsme příliš úzkoprsí, že máme sklony k zákonictví a posuzování druhých podle několika etických oblastí, kterým vévodí především sexualita. Naším studentům na evangelické fakultě se někdy přezdívalo „pietáci“; někdy jsem na adresu CB slyšel něco ve smyslu „to jsou ti svatí“, to je ta „výběrová církev“. Musíme si přiznat, že nám někdy v přílišné snaze o posvěcení hrozí a hrozilo zákonictví. Jenže východiskem není liberalismus, který některé etické normy rozvolňuje. Stejně tak není známkou teologické omezenosti tvrdit, že Ježíš skutečně vstal z mrtvých a že toto má zásadní dopad na život křesťana a celé církve.

Čím bude doba komplikovanější, tím více bude hrozit opačný extrém, a to v článku popsany fundamentalismus. Osobně se s ním setkávám častěji než s liberalismem, a to především ve velmi jednoznačných postojích ohledně šestidenního stvoření, podřízenosti žen, předurčení a vyvolení a ekumenismu. Konkrétněji řečeno, stvoření popsané v Genesis je doslovný historický záznam, žena nesmí vyučovat, Bůh některé vyvolil ke spáse a některé k zatracení a ekumenismus především s katolíky, ale i jinými církvemi, je ztráta času a kompromis ve víře.

Problém není v jiném pohledu na Písmo, ale v tom, že s fundamentalisty není možná diskuze, protože pro ně nejste „biblicky věřící křesťan“. Působí dojmem, že na vše mají biblickou odpověď, a tím jsou pro některé křesťany přitažliví. Slabiny tohoto směru jsou pěkně popsány v článku, chtěl bych jen dodat, že nesnášenlivost fundamentalistů vůči ostatním křesťanům je nebezpečná a pro mnohé i odpuzující.

Naše teologická tradice se rozhodla jít střední cestou. Na jednu stranu se držet Písma jako měřítka života a víry, na stranu druhou vidět v Písmu jak slovo Boží, tak i slovo lidské. Být připraveni na Boží oslovení, které bývá překvapivé, nečekané a zároveň umožňuje i vícero výkladů jednoho místa v Písmu. Je to někdy cesta na ostří nože, ale na tomto ostří se chceme pohybovat, a to i s rizikem, že se někdy pořežeme.

Církev v čase pandemie

Svědectví ze sborů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku

Megadorost

„Naším cílem je zorganizovat jednou za měsíc společnou víkendovou akci, které by se účastnili dorostenci z Olomouce, Zlína, Hranic, Prostějova, Vsetína a Velké Lhoty, ale i jiných dorostů. Rádi bychom tímto setkáváním navázali hlubší přátelské vztahy...“

Čestmír Tichý, Olomouc

Rada Církve bratrské

Po dobu nouzového stavu Rada CB jedná online

ČESKÝ TĚŠÍN

Náš sbor CB v Českém Těšíně je docela velký, i se stanicí má cca 250 členů a je zvyklý na mnoho nejrůznějších aktivit. Zpříisňující se opatření v souvislosti s koronavirovou nákazou na nás samozřejmě také silně dopadla. Nejdříve jsme řešili otázku nedělních shromáždění. Naší výhodou bylo to, že už předtím jsme nějakou dobu pravidelně vysílali naše shromáždění formou online audia i videa. Měli jsme tedy potřebnou techniku i tým schopných lidí, kteří každou neděli přenos zpro-

ky, jaké dřívější generace neměly. Mnozí se setkávají přes sociální sítě, začali jsme využívat videokonference pro setkání staršovstva, týmů, generačních skupin a skupinek. Tímto způsobem jsme také měli těsně před Velikonoce čtyři večery za sebou meditační čtení Bible, kterého se zúčastnilo najednou až 15 rodin. Začal jsem jako pastor také více využívat mailovou komunikaci. Zatímco předtím jsme posílali členům informace ze staršovstva jednou měsíčně,

Prázdná modlitebna jen s kazatelem v Českém Těšíně.

středkovávají. Proto jsme mohli i některým okolním sborům v začátku pomoci radou. Postupně ale zjišťujeme, že se máme v tomto online vysílání i my mnoho co učit, zvláště pokud jde o pestrost a nápaditostí programů (programy pro děti, svědectví, živé rozhovory atp.).

Výrazné omezení shromažďování nám téměř na poslední chvíli zabránilo zvolit nové staršovstvo, přerušilo právě započatý nový kurz Alfa, zrušilo plány na předvelikonoční misijní výpady do města, zastavilo setkávání mnohých klubů pracujících s dětmi a mladými lidmi, skupinek atd. Někteří naši senioři říkají, že nic takového nepamatují, že takové to nebylo ani za časů obou totalit. Zdálo by se, že se nedá rozvíjet služba, vztahy ve sboru, misijní činnost.

Ale myslím, že tomu tak není. Je to určitě jiné, možná v něčem těžší. Ale máme technické prostřed-

ed se snažím jim psát zprávy a povzbuzení jednou až dvakrát týdně. Mnohem častěji také telefonuji, zvláště seniorům.

V jedné oblasti vidím v aktuální situaci velkou příležitost, a to v možnosti rozvíjet domácí církve v rodinách. I proto jsme na Velký pátek nedělali žádný online přenos bohoslužby, ale vyzval jsem otce rodin, aby na základě určitých podkladů, které dostali, uspořádali a vedli domácí rodinné bohoslužby, případně i s lammým chleba.

Je to jiné, ale to podstatné zůstává. Jsme jako církve Kristovým tělem, můžeme se modlit, máme Boží slovo a kreativního Ducha svatého, který nás může naučit, jak tuto dobu dobře využít k Boží slávě a k budování Jeho království. ■

JAROSLAV POKORNÝ, kazatel

MAJÁK VSETÍN

Jak se změnil život Majáku v čase pandemie? Řekl bych, že se změnilo všechno a zároveň se nezměnilo nic.

Setkání, která jsme měli předtím, pokračují skoro všechna dál. Rozumíme, že církve jsou na prvním místě lidí a na to nemá pandemie žádný vliv. Vedoucí skupin pořádají dále svoje setkávání online. Pro neděle jsme zvolili formát společné diskuze. Nechceme dělat bohoslužbu před prázdným sálem, a tak spolu diskutujeme o tématech, která jsou aktuální, a zároveň do diskuze zapojujeme další lidi. Velmi dobře to funguje, protože více lidí může přidat svoji osobní zkušenost. Přemýšlíme o tom, jak tento formát použít, až se věci vrátí do normálu. Jako vedoucí se setkáváme každý týden při krátkém videohovoru, abychom se poradili a řekli si, jak se daří lidem, se kterými jsme mluvili. Stejně pokračují i vzdělávací programy.

Změnil se způsob, jak spolu komunikujeme a setkáváme se, tedy všechno je online. Začali jsme využívat nástroj ZOOM pro společné setkávání. Ze začátku to bylo trochu zvláštní, ale myslím, že si všichni zvykli, že je potřeba diskutovat trochu jinak než normálně a být více disciplinovaní. Pro mě osobně, a vím, že i pro některé další vedoucí, je náročné strávit někdy i pět hodin za den videohovory. Museli jsme se velmi rychle naučit spoustu nových věcí – jak natáčet videa, aby vypadala dobře, jak stříhat a upravovat zvuk a podobné věci. Najednou bylo potřeba úplně jiné obdarování než normálně.

Poslední zajímavá věc je, že jsme museli začít víc přemýšlet o misijním rozměru toho, co děláme. Lidé velmi rychle přišli na to, že teď zvou své přátel online. Pro naše nevěřící přátele je mnohem přijatelnější podívat se online než někam přijít. A tak se najednou jako mnohem palčivější ukázala otázka, jak tomu budou rozumět. Jsou vůbec věci, o kterých mluvíme, aktuální a zajímavají někoho? Jsme schopni zajistit takovou kvalitu přenosu, aby je špatný obraz a zvuk neodradily? V tom vidím asi největší výzvu, která před námi na dalších pár měsíců stojí. ■

BEDŘICH SMOLA, kazatel

ČESKÉ BUDĚJOVICE

Je to už asi měsíc, co se pohybujeme ve změněných podmínkách. (V době psaní těchto řádků.) Není možné se fyzicky scházet a musím říci, že mě to už zrovna dvakrát nebaví. Sice čas běží docela rychle a je co dělat, ale nejistý výhled dopředu neumožňuje nějaké konkrétní zaměření přípravy na budoucí smysluplnou činnost.

Tak jako jiné sbory jsme i v Českých Budějovicích přešli na elektronickou komunikaci. To je moc hezké, ale asi jak pro koho. V řadách mládeže se o tak velkou změnu nejednalo. Na různých sociálních sítích se pohybovali už předtím zcela běžně a navzájem komunikovali. Nebyl tedy velký problém například vytvořit online skupinky se společným čtením a rozhovorem. Techniku, odzkoušené aplikace i patřičný cvik v jejich používání už měli. Střední generace ještě docela stihá, byť si někdy s malým zpožděním musí doplnit vzdělání. Ovšem za předpokladu, že patřičnou techniku měli včas nakoupenou. Asi už ale tušíte, kam mířím.

Nejstarší generace je až na malé výjimky prostě „out“. E-mailové pozdravy i webové přenosy bohoslužeb jsou v jejich případě nedostupné. Ještěže máme alespoň ty tlačítkové mobily. Naše rychlá civilizace je, jak jsme poznali, nejen snadno zranitelná, ale i její takzvané výhody přináší větší rozvětvení pomyslných nůzek mezi generacemi. A to nejen ve schopnosti využívat moderní technologie, ale ve způsobu myšlení, prožívání a naplňování životních potřeb.

Ale snad se díky tomu také vynořují pozapomenuté otázky. Co vlastně dělá člověka člověkem? Proč tu jsme jeden pro druhého, co o sobě vůbec víme? Co jsme podcenili v čase pohody? A co nás naučila lidská historie o trpělivosti k překonávání mnohem těžších životních období? V čem je síla a hodnota křesťanského společenství? Už se těším, až nebudu mluvit do prázdných řad a sbírat veškerou představivost, abych cítil, že za tím objektivem jsou někde schovaní skuteční lidé. Přeci jen se mi stýská po živých lidech a je mi jedno, jak se budou při mém kázání tvářit. Hlavně že budou.

Přemýšlel jsem, jak bych osobně mohl přispět k vítězství nad koronavirem. Měl jsem v úmyslu si dát po vzoru starozákonních zasvěcenců závazek, že se nebudu holit a stříhat do doby, dokud bude na světě jediný vír. Holičství jsou stejně zavřená a i pak bude jistě jejich návštěva riskantní. Ovšem vzhledem k působení vyšší moci v podobě mé manželky se obávám, že tomuto závazku nebudu moci dostát. Tak snad i tak to zdárně překonáme a třeba se jako lidstvo poučíme. ■

PAVEL BENÁK, kazatel

Rozhovor s Čestmírem Tichým OLOMOUCKÝ RESTART

V olomouckém dorostu máte v roce 2020 velké změny, které vedly ke vzniku megadorostu.

Mohl bys nám to trochu přiblížit?

V poslední době jsme se potýkali s úbytkem dětí v našem dorostu a bylo pro nás těžší a často až demotivující vymýšlet kvalitní program pro tak malou skupinu (2–4 děti). Stávalo se, že děti měly v době dorostu jiný kroužek, ale na víkendové akce nebo tábory jezdily moc rády. Tyto větší akce jsme si všichni moc užívá-

li, dávalo nám to novou energii v dorostu pokračovat. Proto jsme se rozhodli pro změnu celého konceptu, a tak vznikl megadorost. Každý měsíc plánujeme jeden dvoudenní výlet nebo hru s přesávačkou u nás ve sboru.

V únoru jste měli za sebou první megadorost.

Kolik se vás sešlo?

Účastníků bylo skoro třicet, což byla velká změna oproti našim dřívějším komorním schůzkám v pěti lidech. Kromě místních se přidali dorostenci a vedoucí z Prostějova a z Hranic na Moravě, se kterými máme dlouhodobě dobré vztahy, protože jezdíme v létě společně na tábor.

Jaká byla náplň vaší víkendovky?

V pátek odpoledne se sjely všechny děti se svými vedoucími k nám do sboru CB Olomouc, kde jsem si hned na úvod zahráli několik zábavných seznamovacích her.

Zpívali jsme společně chvály za doprovodu skupinky a vyslechli si duchovní program, který si pro nás připravil náš kazatel Dalimil Staněk. A protože tématem bylo v našem dorostu velice oblíbené lego, nesmělo chybět ani při duchovním programu. Dalimil mluvil o vztazích nás lidí a Pána Boha a připodobňoval toto spojení právě k lego kostičkám.

V sobotu dopoledne jsme opět zpívali chvály a v Dalimilově duchovním programu jsme se (opět s lego ilustra-

cí) dozvěděli, že stejně jako se kostičky spojují, mohou se i rozpojit. Podobně je to i s mezilidskými vztahy a se vztahem mezi člověkem a Bohem. Během „ducháče“ jsme pak měli za úkol vytvořit dvojice a postavit spolu malý most z lego jako symbol odpuštění a smíření, které má několik fází, jež byly znázorněny různými barvami kostek.

Po programu jsme celé dopoledne hráli lego-hry. Například cvrnkanou, kde bylo cílem secvrknout všechny kostičky spoluhračů ze stolu, a přitom své zachovat. Anebo tichou lego-poštu, u které stavitel nesměl mluvit a ostatní hádali, co staví.

Jakou vidíš výhodu víkendových akcí oproti schůzkám každý týden?

Obojí má své nesporné výhody, ale vyzdvihl bych, že se snažíme povzbuzovat děti, aby na megadorost přivedly své kamarády a spolužáky. Přijde mi, že takhle je to pro ně snazší právě proto, že v týdnu už má každý svoje kroužky pevně zorganizované.

Co máte v plánu do budoucna?

Čeká nás jeden sportovní megadorost, chystáme se vzít dorostáky na lezeckou stěnu. Pro mě osobně je lezení dlouholetý koníček a rád bych, aby si to mohli pod vedením zkušených instruktorů vyzkoušet. Dále pak velká hra ve městě a jeden výlet do přírody. A v létě samozřejmě tábor na téma Daleká cesta za domovem.

Ty jsi sharemanem Hanácko-valašského sharewoodu. Mají možnost se k vašemu megadorostu přidat i další dorosty z okolí?

Samozřejmě, zvání jsou všichni vedoucí i děti, věřící, nevěřící, hledající, z blízka i z dálky. Cílová věková kategorie je 8–15 let.

PAVLA LIOLIASOVÁ

fotografie TEREZA KAUTSKÁ

Infobox

Takzvané **sharewoody** kopírují oblasti seniorátů Církve bratrské. Vznikly proto, aby se dorosty mezi sebou lépe poznaly, navzájem si mohly vypomáhat, sdílet se a hlavně podnikat společné akce. Tyto aktivity koordinuje „shareman“, který má dále na starosti pravidelné **informování o plánovaných akcích** (čerpadlo, rádcovská škola, sjezd dorostu...), **výpomoc s programem a případné zakládání nových dorostů**.

Megadorost: Naším cílem je zorganizovat jednou za měsíc společnou víkendovou akci, které by se účastnili dorostenci z Olomouce, Zlína, Hranic, Prostějova, Vsetína a Velké Lhoty, ale i jiných dorostů. Vyjedeme si společně do přírody, zahrajeme velkou hru ve městě nebo si zajdeme na exkurzi na nějaké zajímavé místo. Součástí každé schůzky je duchovní zamyšlení nad příběhy z Bible. Rádi bychom tímto setkáváním navázali hlubší přátelské vztahy během školního roku. Vyvrcholením bude letní stanový tábor v Krokodýlí zátocě u Trutnova.

JAKUB MRÁZEK

vikář Sboru Ostrava-Trojka

Moje duchovní cesta by se dala popsat výrokem: *Od dětství věřím v Boha, stále se učím věřit Bohu.*

Vyrostl jsem v rodině, kde bylo přirozené věřit v Boha, a součástí jejího života bylo i intenzivní zapojení v Církvi bratrské v Ostravě. Tam jsem mohl poznat mnoho úžasných lidí, kteří mne inspirovali nejen v duchovním životě. Například Petr Asszonyi, můj vedoucí v dorostu, v důležitém období pro utváření mého postoje vůči Bohu. Už tehdy mi bylo jasné, že nestačí jen věřit v Boží existenci, ale je třeba jej následovat. Jen jsem v tom věku netušil, co to znamená. Měl jsem však zvláštní vnitřní jistotu, že co je zapotřebí, Bůh mi dá vždy včas pochopit.

Ve 13 letech jsem veřejně vyznal svou víru a o čtyři roky později jsem se stal členem sboru. V tomtéž roce mě také vedl Bůh k misijní službě mezi dětmi, kde jsem mohl nejen sloužit, ale také čerpat podněty pro svůj duchovní růst od zkušenějších lidí, jako je Dáša Maňásková a další. Postupně jsem prošel také službou v dorostu, v mládeži, ve staršovstvu. Přestože se necítím nějak zvlášť misijně obdarován, stále jsem v tom všem hledal způsob, jak otevřít církev těm, kteří neměli tu milost v ní vyrůst. Je to vlastně můj duchovní program.

Nikdy jsem si ale nemyslel, že se tak stane prostřednictvím zakládání nových sborů. Nebyl jsem zastáncem zakládání sborů, ale začátkem roku 2015 Pán Bůh mé smýšlení během tří týdnů změnil a společně s manželkou jsme prožili povolání k založení nového sboru. Nemám rád změny, celý dosavadní život jsem prožil v jednom městě a v jednom sboru, ale najednou tu byla modlitba: „Bože, vyved' mne z mého bezpečí.“ Vždyť Boží nebezpečí je bezpečnější než naše lidské bezpečí. A jedině mimo naši komfortní zónu může růst naše víra a můžeme být Bohem proměňováni. Až zpětně jsem si uvědomil, že toto rozhodnutí bylo výsledkem dlouholetého Božího působení. Od července 2015 jsem tedy vedl zakládající tým stanice CB Ostrava-Trojka, která je od 1. 7. 2019 už samostatným sborem. Toto vše mohu prožívat nejen se svou mimořádnou ženou, ale také se třemi jedinečnými dětmi, kterým je nyní 10, 12 a 14 let.

Patří ke mně také mé civilní zaměstnání mikrobiologa. Pracuji s bakteriemi a viry, které sice nevidíme, ale které dokážou zacloumat s celou planetou. Jejich síla spočívá ve schopnosti předávat svou genetickou informaci, potažmo život z jedné generace na druhou. Věřím tomu, že evangelium je stejně mocné, ale na rozdíl od virů nešíří zkažení, ale uzdravení. Bude ze mě tedy mikro-vikář. Věřím v podporu vašich modliteb.

JAKUB MRÁZEK

Z JEDNÁNÍ RCB ONLINE duben 2020

■ **Připravované instalace na sborech**
Rada souhlasí s uzavřením pracovního poměru s kazatelem Romanem Neumannem na celý pracovní úvazek od 1. 7. 2020 na dobu neurčitou, s nástupem na sbor CB v Pardubicích jako správce sboru. Rodina Neumannových se stěhuje ze Slovenska do Pardubic koncem června. Pokud to situace v ČR už umožní, zajistí Petr Raus instalaci bratra Neumanna v průběhu června nebo začátkem července.

Kazatel Oldřich Kadlec by měl být instalován v Klatovech v neděli 6. 9. 2020.

■ **Žádost o zřízení samostatné stanice Letovice dvojka**

Rada schválila žádost o zřízení samostatné stanice „Letovice dvojka“ k 1. 5. 2020 a vzala na vědomí návrh sboru, že vedoucím (koordinátorem) samostatné stanice bude vikář Antonín Šeda.

■ **Pověření Karla Hůlky ke kaplanské službě**

Rada CB pověřila kazatele Karla Hůlku kaplanskou službou v nemocnici Děčín od 1. 5. 2020 na čtyři roky. Písemné pověření, žádost o vyslání kaplana Karla Hůlky z ERC a aktualizaci seznamu nemocničních kaplanů pro ERC vyřídí Aleš Čejka do konce dubna 2020.

■ **Mentor vikáře Jakuba Mrázka**

Rada pověřila kazatele Tibora Máhrika mentoringem vikáře Jakuba Mrázka, který zahájí svůj vikariát na Sboru CB Ostrava-Trojka 1. 8. 2020.

■ **Rada ETS**

Rada schválila, že nástupcem Karla Hůlky v Radě ETS bude bratr Marek Hutr, a to s platností od 1. 9. 2020. →

ZPRÁVY

POZDRAV ZE SEVERU ITÁLIE

Jeden z prvních případů nákazy virem covid-19 se do České republiky dostal ze severoitalského města Udine, kde se na univerzitě konala konference. Tam byl infikován jeden z prvních tří lidí s potvrzenou nemocí covid-19 v České republice. Sever Itálie se pak stal epicentrem, odkud se nákaza rozšířila po celé Evropě. Z karantény v Udine přišel do redakce pozdrav od Kateřiny Borovkové, dcery členky CB Náchod. „Jsme doma nebo na dvorku a zatím se nám virus vyhýbá. Zastavili jsme se. Příroda však pokračuje i bez nás. Hrdlička vyvedla na svět mladé a poctivě je krmí. Ta ptáčka pro mě v době počínající karantény znamenala veliké povzbuzení.“

PODĚKOVÁNÍ DO BETHESDY

Aby se minimalizovalo riziko zanesení nákazy koronavirem mezi klienty Domova pro seniory Bethesda v Praze 9 – Horních Počernicích, které je jedním ze tří středisek Diakonie CB, rozhodl se personál Bethesda pod vedením Mgr. Ivany Reicholdové k obětavému kroku. Pracovníci na dva týdny opustili své domovy a zůstali s klienty dobrovolně uzavřeni v karanténě. „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili,“ říká Ježíš. S vděčností za srdce pečujících vyprošujeme Boží požehnání.

CESTA OBNOVY

Rada vzala na vědomí dopis Pavla Pichota o činnosti Odboru pro zakládání a obnovu sborů, z něhož vyjímáme:

Odbor Cesty obnovy vznikl jako odpověď na potřebu či otázku, co jako církve děláme pro stávající sbory (stávající znamená, že nejsou v procesu zakládání). Odbor vznikl v roce 2016 v souvislosti s konkrétním nástrojem, který jsme v Čechách nazvali Cesta obnovy.

V současnosti je šest sborů v poslední fázi celého procesu (Liberec, Havířov, Český Těšín, Žižkov, Litvínov, Kyjov). Jeden sbor se na poslední fázi připravuje (Rakovník), tři sbory vážně zvažují do tohoto procesu vstoupit (Hrádek, Most, Bystré) a další projeví zájem o seznámení s ním (Ústí nad Labem, Poděbrady). V současné době pracuje odbor ve složení: David Novák, Daniel Fajfr, Martin Tabačan, Jiří Unger, Tomáš Grulich, Aleš Kratochvíl a Pavel Pichot.

Cílem Odboru obnovy je pomoci sborům lépe vidět jejich místo v příběhu Božího spásného působení na zemi.

Zájem o celý proces projeví i další církve. Pomáháme s rozjezdem Cesty obnovy v BJB na Slovensku. V ČR se zajímají BJB, CASD a SCEAV.

Pár myšlenek...

Bůh nám dal nohy, abychom mohli navštěvovat nemocné.

Dal nám ruce, abychom hladili a pomáhali.

Dal nám oči, abychom viděli jeho stvoření a jeho krásu.

Dal nám uši, abychom slyšeli jeho hlas a milovali jeho slovo.

Dal nám ústa, abychom se modlili za ty, kteří se plácají v bahně, a on je mohl očistit.

Dal nám také srdce, abychom ho z celé duše milovali,

i když už nebudeme moci chodit, pracovat rukama, slyšet, vidět, mluvit, ale budeme cítit jeho lásku navždy.

Buď solí pro svoji rodinu!

Solí je radost a láska,

to je to nejkrásnější,

co můžeš pro svoji rodinu udělat.

Mějme odvahu se svou loďkou vyplout na hlubinu

a předat kormidlo do Ježíšových rukou.

Pak budeme mít všeho hojnost a dostatek.

Berme všechno: radost i smutek.

Ať jdu po vrcholcích radosti,

nebo údolím bolesti,

Boží ruka se dotýká mého srdce

a já vím, že projít údolím

znamená teprve poznat krásu vrcholků.

Byla to krásná chvíle,

když jsem si uvědomila,

že miluji Boha celým srdcem.

Vím, že On mne miloval dřív

a dal mi do srdce drahokam své Lásky

a zapálil oheň Víry.

Mirka Štiková, Trhový Štěpánov

■ **Mediální strategie církve**
Rada diskutovala o potřebě vytvoření mediální strategie Církve bratrské (resp. Rady CB). V této věci pověřila Bronislava Matulíka a Petra Rause přípravou návrhu.

■ **Zřízení Sboru CB v Plzni na Slovanech**
Rada vzala na vědomí, že pokud se bude konat Výroční konference v červnu a pokud bude odsouhlaseno zřízení sboru v Plzni-Slovany, proběhne v obou plzeňských sborech v jednom dnu (5. července) volba i případná instalace kazatelů – ráno na Doudlevecké, později dopoledne na Slovanech. Na Slovanech proběhne současně také ustavení nového sboru.

■ **Nominace do Komise pro Řád**
Rada vzala na vědomí, že Luboš Dörfel přijal nominaci do Komise pro Řád.

■ **Informace o hlasování ve věci zřízení samostatného sboru v Berouně**
Rada vzala na vědomí, že v Berouně proběhlo dne 8. 3. 2020 hlasování o návrhu zřízení samostatného sboru CB a že většina přítomných členů sboru se vyslovila pro jeho zřízení.

■ **Žádost Sboru Praha 4 – Jižní Město o administrátora**
Na základě žádosti staršovstva sboru Rada určila kazatele Tomáše Grulicha administrátorem Sboru CB v Praze 4 – Jižní Město po dobu nepřítomnosti stávajícího administrátora sboru Marka Potmy, a to na dobu 18 měsíců v termínu od 1. 7. 2020 do 31. 12. 2021.

■ **Podzimní pastorální konference**
Podzimní pastorálku má na starost Odbor pro zakládání nových sborů. Odbor navrhl změnu tématu pastorálky, Rada vzhledem k situaci ve státě s tímto návrhem souhlasí. K tématu se vrátí po 20. květnu, až bude jasnější další vývoj situace v ČR.

**ZRUŠENÍ KVĚTNOVÉ
VÝROČNÍ KONFERENCE**

Rada pozvala k rozhovoru o posunu termínu výroční konference 2020 zástupce komise pro Řád Pavla Chrásku a zástupce předsednictva Výroční konference Roberta Harta.

Po projednání dopadů posunu konference, která byla svolána na 22.-23. 5. 2020, Rada rozhodla o jejím zrušení.

Rada se dále dohodla na přípravě mimořádné jednodenní konference podle situace v České republice v náhradním termínu.

Ihned po 20. květnu 2020 bude svoláno mimořádné jednání Rady a bude rozhodnuto o svolání konference buď na sobotu 27. 6. 2020 nebo na sobotu 3. 10. 2020.

Pokud by bylo nutné odsunout Konferenci až na říjen, budou podány pozměňovací návrhy na zřízení nových sborů až k 1. 1. 2021. V každém případě budou připravovány návrhy na změnu Řádu správy CB, které zahrnou krizové mechanismy pro budoucí neočekávané události podobného charakteru, jako je nyní nouzový stav v souvislosti s pandemií nemoci covid-19.

ZPOŽDĚNÉ VOLBY DO STARŠOVSTEV

Rada projednala situaci ve více než 20 sborech, kde měly proběhnout volby do staršovstev. Rada CB upozorňuje sbory, jejichž staršovstvům končí mandáty a kvůli nouzovému stavu nemohou uspořádat členská shromáždění, na to, že po vypršení mandátů staršovstev a po jejich automatickém tříměsíčním prodloužení zůstane ve sborech pouze jediný statutární zástupce (kázatel-správce/administrátor), jehož legislativní pravomoci budou značně omezeny. Sbor a staršovstvo v této situaci nesmí činit žádná zásadní rozhodnutí, která za normálních okolností vyžadují podpisy nejméně dvou statutárních zástupců.

**OBNOVENÍ
VEŘEJNÝCH BOHOSLUŽEB**

Česká biskupská konference a Ekumenická rada církví se dne 14. dubna 2020 obrátily na předsedu vlády ČR Andreje Babiše, na Vládu ČR a Ústřední krizový štáb s žádostí, aby při postupném rozvolňování restrikcí spojených s preventivními opatřeními proti covid-19 zvážili umožnění konání veřejných bohoslužeb za předem stanovených preventivních podmínek. ČBK i ERC potvrdily, že církve jsou připraveny přijmout opatření, která jsou přiměřená a odpovídají podobným opatřením v jiných oblastech života společnosti.

Téhož dne vláda projednala návrhy postupného uvolňování mimořádných opatření, nikde však nebylo umožnění konání bohoslužeb zmíněno. Až 17. 4. se premiér Babiš vyjádřil, že stát zřejmě umožní od 27. dubna konání veřejných bohoslužeb a náboženských obřadů. Zpočátku budou možné do 15 osob, od 11. května do 30 osob a od 25. května do 50 lidí. Od 8. června by už akce v kostelech neměly být omezeny počtem účastníků. Návrh premiér projednal s kardinálem Dominikem Dukou.

Číslo 05/2020, vychází 10x ročně
Šéfredaktor - Bronislav Matulík
Výkonný redaktor - Ing. Eva Čejchanová
Výtvarník - Ondřej Košťák
Grafický styl a sazba - Judita Košťáková ml.
Vydavatel - Rada Církve bratrské, Soukenická 15
Vychází - 3. 5. 2020
Kontakt - brana@cb.cz

Použité fotografie jsou z archivu časopisu BRANA, není-li uvedeno jinak.

OBRAZ KŘTU

text DAVID BEŇA

V Kristu se stáváme součástí biblického příběhu. V Ježíši se sbíhají nitky starozákonních dějů a smluv, odrážejí se v něm izraelské předobrazy. A skrze něj se sbíhají, odrážejí, ztělesňují i v nás.

Viděli jsme, že křest je (1) znamením Ježíšova kralování a (2) rodinnou pečeti trojediného Boha, (3) zaslíbením evangelia a (4) místem, kde se stáváme účastníky Kristova kříže a vzkříšení, třebaže „jen“ v jakémsi podobenství.

V podobenství? Symbolika křtu nás uvádí do pestrých souvislostí. Už sloveso „křtít“ (řecky baptizein) v sobě skrývá „ponoření“ (sloveso baptein) či „hlubinu“ (bathos): spojení křtu s Ježíšovým pohřbem se přímo nabízí. (Ř 6,3nn; Mk 10,38n) Druhý význam slovesa, „(rituálně) omývat“ (Mk 7,4; L 11,38), asociuje duchovní očistu, pokání, odpuštění. (L 3,3.10nn; Sk 2,38; 22,16; 1Pt 3,21)

A nezapomeňme na další biblické konotace: Protože se na počátku, za dnů Noeho, a dodnes rodí život z vody (Gn 1,2.9.20; 2,5n; 8,11nn; 2Pt 3,5n), může křest zpodobňovat znovuzrození, oblečení nového člověka - Krista - jako čistého roucha v obřadu antické církve. (Ga 3,28nn; Tt 3,5; J 3,3.5) Protože vylití Božího Ducha přináší obnovu krajině i lidem (Iz 32,15nn; Ez 26,25nn; Ž 104,29n), připomíná křest - názorně v aktu polití - příchod oživujícího Ducha. (Sk 2,38; 1K 12,13) A jako Noe v korábu přešel potopu a jako Izrael suchou nohou přešel moře, tak i pokřtění bezpečně projdou Božím soudem. (1Pt 3,20n; 1K 10,1nn)

Stvoření světa zprostřed vod, potopa, exodus Izraele z Egypta, návrat z Babylóna - to jsou základní události Staré smlouvy. A to vše se v biblické obrazotvornosti vzájemně zrcadlí a prolíná.

(Iz 43,1nn; Ž 104; Ž 114 atp.), stejně jako se to zrcadlí a prolíná i ve křtu v Ježíšovo jméno. V Ježíši osobně! Také on - jako za Mojžíše Izrael, Boží prvorozený (Ex 4,22) - přece musel projít vodou a pouští. (Mt 3) Také on - jinak, víc než David - uprostřed nesvobody slovem i činem vyhlašoval obnovu Božího kralování, vykoupení lidu. (Mk 1,14nn; 10,45) Také Ježíš byl obdařen Duchem a rozdíl Ducha (J 1,33n); vyváděl z démonského otroctví, uzdravoval nemocné, odpouštěl hříchy. A ve zmrtvýchvstání se stal prvorozeným nového stvoření. (Ko 1,15nn; Ř 8,29n)

A jako Ježíš stál v proudu starozákonních příběhů a smluv, tak do nich - do sebe sama - staví i nás. Kristus je náš předobraz. Jako on a díky němu jsme svobodní od falešných spásných nároků a metod; jsme - v něm - syny Božími. Jako on - s ním - vycházíme na cestu poslušnosti a spravedlnosti. To jeho Duch v nás přebývá a jsme tedy - jako on - povolání ke službě druhým... Tak to vypráví novozákonní křestní oddíly. (srov. Ko 2,6 - 3,11; Ga 3,28 až 4,6; Ř 5,12 - 6,23; 1K 10,1nn; 1K 12-13)

Tak nám to před oči staví náš křest, do toho všeho jsme ve křtu namočení, byť „jen“ v jakémsi podobenství. To ovšem, viděli jsme, není jen ilustrací, didaktickou pomůckou či obřadem. Svátosti „nepokládáme jenom za prázdné symboly, ale za reálná znamení, která za předpokladu víry dávají to, co znázorňují“, říká se v našich Duchovních zásadách (čl. 150). Symbol křtu je ve smyslu biblických symbolů a předobrazů nejen obrázkem, přirovnáním, metaforou, nýbrž také úkolem a zadáním: to se pro nás stalo, z toho máme žít. Křest je východiskem a zaslíbením: tak o sobě smíme věřit, tak sobě máme rozumět; tak zápat a zvítězit. Je - podobně jako stvoření či exodus, jako kříž a vzkříšení - také samotným darem: všechno to biblické je Kristovo a Kristus je náš, můj.

DAVID BEŇA, lic. theol. (1975)

je tajemníkem odboru pro vzdělávání při RCB a učitelem Starého zákona a religionistiky na ETS v Praze. Vystudoval teologii v Rakousku a ve Švýcarsku. S manželkou Evou má tři děti.

SBOR V DOBĚ KORONAVIROVÉ

text EVA ČEJCHANOVÁ

Je to jako z nějakého filmu. Těžko uvěřit, že se to opravdu děje. Ale děje se to, a rychleji, než by člověk potřeboval, aby se s tím mohl v klidu vyrovnat.

Chystám se se na pravidelnou modlitební skupinku žen. Modlitby celého sboru se poslední dobou spojují v prosbě za jednu z našich mladých rodin a jejich předčasně narozené miminko. Je to boj o život. Jakkoli je to těžké, je úžasné vidět, jak se sbor v té vytrvalé modlitební podpoře sjednotil – jako rodina. Josefinka, to maličké, sotva půlkilové stvoření, už sama dýchá. Mám z toho velkou radost.

Esemeška. Věrka nepříjde. Manžel byl několik dnů v práci v kontaktu s člověkem nakaženým koronavirem. Tak už je to i v Náchodě. Je čtvrtek 12. března 2020.

Hodinu na to vláda vyhláší v celé republice nouzový stav s platností od pátku. Jak bude vypadat nedělní shromáždění, nikdo neví, protože počet lidí pohromadě se zákazem snižuje ze stovky na třicet. Znamená to, že už nebude stačit sbor rozdělit na poloviny. Začínají změny, které nezažili za svůj život ani ti nejstarší z nás.

Byl to zvláštní víkend. Bez shromáždění, bohoslužba ze záznamu. S přemýšlením o tom, co bude, s plánováním, jak využít čas ve vynuceném miniprostoru. Ještě v neděli si myslím, že doma dojde nejen na generální úklid, ale i na koníčky a staré resty. V pondělí zrána se mi na messengeru objevuje pozvání do nově vzniklé virtuální skupiny sborových žen – Sestry v akci. Úvodní Věrčina věta „...abychom si byly blíž a mohly se sdílet“ během krátké chvíle nabere směr „nebudeme sedět se založenýma rukama“ a záhy už se začínají objevovat střihy na roušky.

Nejde nepomocť. V očích lidí, které potkáváme na ulici, už je vidět strach. Během prvního týdne mají roušky všichni členové rodin a šíje se pro sbor. Kluci tisknou na 3D tiskárně zlepšováky na šití tkanic. Poslednímu sborovému seniorovi mládež donesla

roušku hodinu poté, co je vyhlášen zákaz vycházení bez nich. Další se vyrábí pro dopravní policii, řidiče autobusů a sanitek, do nemocnice, azylového domu, lékárny... Je toho už tolik, že je potřeba veřejnosti viditelný koordinátor.

Jana je „sestrou v akci“ v pravém slova smyslu, během jediného dne máme od ČEZ čtyřicetisícovou dotaci na nové šicí stroje. Skupině dali název Roušky pro Náchod. Propojení přes internet je jako každodenní míza. Mezi rouškovými příspěvky („Asi potřebuju pauzu, dneska jsem chtěla něco vytisknout a pod tiskárnou jsem hledala šlapadlo...“ a fotkou Ježíšovy sochy s hlavou v dlaních a popiskem „Žít! Měli jste se naučit žít, ne šít!“) se objevují fotky jarního západu slunce, rozkvetlých květů ze zahrádek i Boží ujistění z 2. Par 20,15: „Nebojte se ani se nelekejte té ohromné přesily. Ten boj není váš, ale Boží.“ Nemohu se zbavit pocitu, že jsme si se sborovými sestrami blíž, než jsme si kdy byly.

V mailu mám okružní mail od kazatele. Chodí každé tři až čtyři dny. Slovo povzbuzení, aktuální zprávy z dění, tvořivé náměty, podněty k modlitbám, pastýřský list. Pozvání na online bohoslužby. Mládež

vyrobila video pro děti „Besídka z gauče“, tedy spíš z temného břicha velryby. S překvapením zjišťuji, jak nadanou máme mládež. A další mail: mladí se aktivně zapojili do modlitebního řetězce 24/7 a rezervovali náhodskému sboru virtuální místnost. Postup v případě, že se chceme zapojit, je jasný. Jsem nadšená a píšu se do tabulky. Týden se docela rychle zaplňuje.

Minutu před začátkem své modlitební hodiny vypínám mobil a potichu pouštím kulisy chval. Esemeška. Čekám zprávu od rodiny a je mi jasné, že jestli se na ni ještě nepodívám, nebudu mít během modliteb klid. Není od rodiny. „Jednu společnou modlitbu na předání štafety?“ píše Daniel, který je v tabulce přede mnou. S vděčností přijímám. Ta společná chvíle na telefonu je chvílí zvláštního požehnání. Aplikuji tento nápad na další modlitebníky.

Další neděli „jedu“ na bohoslužby do Plzně a do Brna. Ostatní se vydávají do Bystrého, do Horní Krupé, do Soukenické a jinam. Už mi to divně nepřipadá. Stav, který se na počátku zdál nepředstavitelný pro víc než pár dnů, začíná mít v běžném životě své místo. Začínáme si na něj zvykat a hledat to nejlepší, co v něm najít

lze. Je to fajn, vidět, že nikde život s Bohem neustal.

V týdnu jsme pozváni k testovacímu setkání po skupinách na ZOOMu. Spojení se podařilo, vidíme se ve svých domovech, dozvídáme se, jak kdo zvládá nouzový stav. Společná modlitba se do jednoho proudu směřujícího k nebi sbíhá z paprsků vycházejících z míst rozestých po celém okrsku. Setkání zakončujeme při kytáře písničkou Spoj nás v jedno, Pane. Kromě pravidelných setkání skupin se otevírají možnosti jednoduše se sejit u kafe. Každý u svého, ale všichni spolu.

Je 1. dubna 2020, jsou zavřené školy, divadla, restaurace, velká většina obchodů, mnoho podniků, hranice států. Svět se zastavil. Česká republika je v karanténě. Je omezen volný pohyb, na veřejnosti lidé nesmí být ve větším počtu než dva, církev, tělo Kristovo, se fyzicky rozpadla na mikrobuňky rodin a jednotlivců. A přece žije. Jinak, ale možná o to intenzivněji. Bůh se neztratil, neschoval, neodvrátil svou tvář. Říká: „Já budu s tebou a požehnám ti.“ Sleduji plody toho požehnání s úctou i díky. A Josefinka roste. ■

Otázka na Petra Geldnera

kazatele CB Náchod

Co tobě jako kazateli středně velkého sboru při zavedení všech omezení připadalo jako největší výzva a jak ses s ní vypořádá?

Popis našeho sboru bych doplnil o dvě vlastnosti: „v pohraničí“ a „s početnou starší generací“.

Když přišel zvrát událostí a nemohl jsem osobně kázat, vyučovat, setkávat se s lidmi, byla největší výzvou komunikace se členy. Přece učíme, že vztah se prohlubuje komunikací. Ze začátku jsem všechny obvolával, a pak jsme se začali pomalu potkávat na „ZOOM“. I pro některé čtyřicátníky to byla výzva. Nicméně i díky vnučatům našich seniorů se nás podařilo takto propojit. Byl jsem nadšen ze skupinky, které se účastnilo šest lidí nad 80 let. Nová doba, nové výzvy.

MINOROZHOVOR

BIBLE NÁM NEŘÍKÁ, JAK NEBESA FUNGUJÍ

ptala se EVA ČEJCHANOVÁ foto 1 MICHAL MOUČKA foto 2 BRONISLAV MATULÍK

Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou, čteme v 19. žalmu a pohled na noční oblohu dává tomuto Slovu za pravdu. Jiří Grygar, uznávaný astronom a astrofyzik, nám do vesmírné Boží kuchyně umožňuje nahlédnout o něco hlouběji.

Jste uznávaný vědec v oboru astronomie a astrofyziky a zároveň aktivní křesťan. Je březen 2020 – čas pandemie koronaviru. Česká republika je v karanténě, najednou jsme všichni omezeni malou plochou svých domovů. Pomáhá vám pohled do neustále se rozpínajícího vesmíru a ničím neohraničitelný Bůh tato omezení překonávat?

Astronom má tu výhodu, že si může na základě astronomických poznatků dopřát kvalifikovaný pohled na Zemi z vesmíru. Když k nám přijel na návštěvu americký astronaut Eugene Cernan, který měl československé předky po prarodičích i rodičích, tak na první tiskové konferenci řekl, že když se ocitl na Měsíci a mohl si bříškem palce zakrýt v natažené ruce Zemi, rozhlédl se po celé obloze a uvědomil si, že Bůh je skvělý inženýr. Tak to vidí i astronomové, kteří dostávají díky nízké rychlosti světla čím dál tím zajímavější poznatky o téměř celé historii vesmíru.

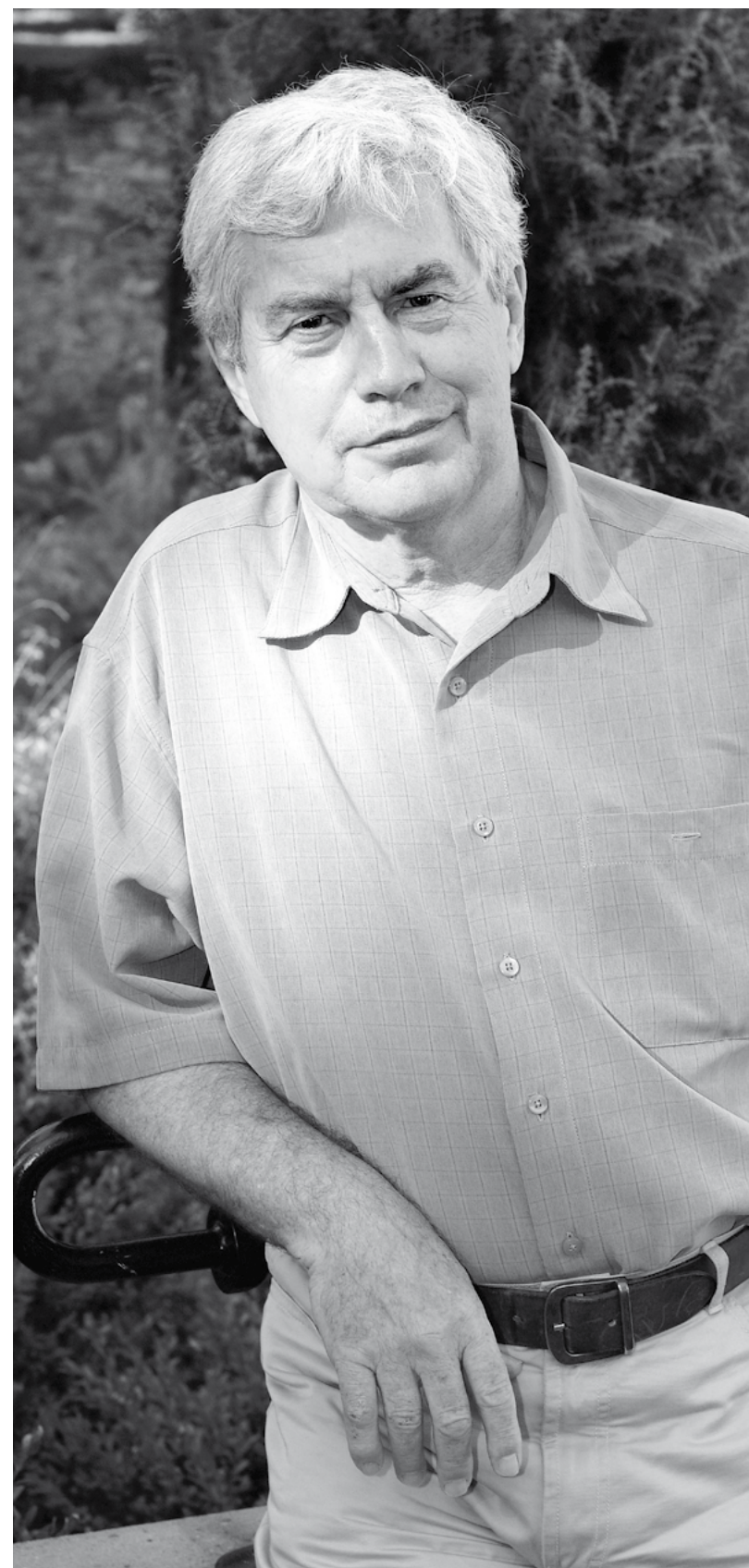
Když vidíme Slunce, dozvídáme se o tom, co se děje na něm, se zpožděním 8 minut. Ale když v noci pozorujeme očima hvězdy, tak získáváme naráz informace o dějích ve vesmíru za posledních 2,5 milionu let. Jenže astronomové mají dnes

aparatury, které dohlédnou do minulosti vzdálené od současnosti plných 13,8 miliard let. Máme nyní velmi podrobné údaje o gigantickém vesmíru a jeho vývoji v čase od Velkého třesku. Ten obraz se neustále projasňuje, ale současně narážíme na nové otázky, na něž zatím odpověď neznáme.

Řekl jste, že věda spočívá v tom, že s každým objevem současně najde další otázky, na které neumí odpovědět. Takže se vlastně vzdaluje tomu ideálu, že by jednou věděla všechno. S kolika otázkami jste do vědeckého bádání vstupoval?

S pozorováním v astronomii jsem začal se svým o rok starším kamarádem Lubošem Kohoutkem v Brně, když mi bylo 17 let a oba jsme chodili do téhož gymnázia. Tehdy jsme začali pozorovat meteorické roje a publikovali jsme první odborné práce. Během studia na vysoké škole jsem si přibral studium komet a svítících mlhovin. V aspirantuře jsem se začal věnovat studiu dvojhvězd, které kolem sebe obíhají tak šikovně, že při pohledu ze Země se opakovaně zakrývají. Tím na sebe prozradí daleko víc, než když zkoumáme osamělé hvězdy.

Když byl v Ondřejově uveden do chodu obří dvoumetrový dalekohled, začal jsem zkoumat vybuchující hvězdy, kterým astronomové říkají novy. Po přechodu do Fyzikálního ústavu ČSAV v Řeži jsem se věnoval pozorování Země z umělých družic v oboru dálkového průzkumu Země. Později jsme si k tomu přidali měření magnetických polí neutronových hvězd. V současné době pracuji ve Fyzikálním ústavu AV ČR v Praze, kde se zabýváme ultraenergetickým kosmickým zářením, které má až desetmilionkrát vyšší energii, než jaké uměle dosahuje nejlepší pozemský urychlovač LHC v laboratoři CERN v Ženevě.

Je vám přes osmdesát a život jste strávil na poli vědy. Máte hodně nezodpovězených otázek?

Když jsem s astronomií začínal, měl jsem pocit, že už je téměř všechno o vesmíru známo, takže budu jen paběrkovat. Naštěstí jsem se hluboce mýlil. Poválečný rozvoj astronomie nabíral na otáčkách a teď vidím, že skutečně platí pravidlo, že jakmile vědci (nejenom astronomové) rozřeší ve svém oboru nějakou zapeklitou otázku, tak je napadnou další tři ještě těžší záhady.

V čem podle vás, vědce, spočívá víra?

Víra má různé podoby. Ve vědě věříme, že když se držíme pravidel, která věda hlásá, dostaneme lepší výsledky. V lidském životě věříme, že když se chováme podle Desatera, tak tím splníme účel, pro který jsme se narodili.

Věříte, že to je hlavní smysl lidského života – dodržovat Desatero?

Považuji Desatero za základ pro mezilidské soužití, tedy za minimum, které by měl každý člověk dodržovat a hájit. Ale nadto by podle mého přesvědčení měl poznat, v čem může svému okolí a případně i celému lidstvu podle svých individuálních schopností prospět. Čili neukládat své hřivny do země, kde je ničt mol →

RNDr. JIŘÍ GRYGAR, CSc. (1936)

Český astronom a astrofyzik, popularizátor vědy v oblasti astronomie, astrofyziky a vztahu vědy a víry, působí ve Fyzikálním ústavu AV ČR. Publikoval více než dvě stě odborných prací. Je členem čestné rady České křesťanské akademie (sekce přírodních a technických věd), členem výboru Českého klubu skeptiků Sisyfos. Získal nejvyšší ocenění České astronomické společnosti Cenu Františka Nušla, Cenu Kalinga od UNESCO „za přínos k interpretaci úlohy vědy při službě společnosti, obohacování jejího kulturního dědictví a řešení problémů lidstva“.

a rez a zloději vykopávají a kradou, ale svůj jedinečný talent rozmnožovat, a tím smysl svého života naplnit vrchovatě.

Říkáte, že mezi vírou a vědou nemohou vznikat rozpory a že rozpory naopak zákonitě vznikají mezi vědou a pavědou a mezi náboženskou vírou a pověrami.

Bylo potírání pavědy a pověr hlavním důvodem vašeho členství v klubu Sisyfos?

Ano. V době totality byla zcela paradoxní situace, protože vinou filosofie marxismu-leninismu, který se sám považoval za jakousi supervědu, bujela oficiálně pavěda. Ta spočívala v naprosto nesmyslné kritice teorie Velkého třesku, obecné teorie relativity, genetiky, kybernetiky a dalších disciplín přírodních i společenských věd. Jenže mocenský aparát státu byl tak represivní, že jsme si své vědomosti museli nechat jen pro nejbližší kolegy, jimž jsme mohli důvěřovat. Když totalita skončila, tak jsme se mohli konečně nadechnout. Ale brzy jsem opět zadržel dech, když i do seriózních novin, časopisů a nakladatelství pronikli šarlatáni (krásný ruský termín jim říká „okolonaučnyje prochodimci“). Dokonce začali tvrdit, že byli za totality pronásledováni, takže teď konečně rozkvetou všechny květy.

Zpočátku jsme mysleli, že tato náказa odezní sama, ale když se děl pravý opak, začali jsme přemýšlet o léčbě. Tak vznikl z iniciativy osvícených novinářů podnět k založení Českého klubu skeptiků Sisyfos. Zjistili jsme, že podobné organizace působí také v mnoha zemích, které obdobím totality nikdy neprošly, takže jsme do tohoto klubu vstoupili a to nám velmi pomohlo v metodě, co proti pavědě a pověrám dělat.

Motto klubu Sisyfos je: „Nad blbostí nelze vyhrát, ale utéct z toho boje nejde, protože pak by blbost zaplavila svět.“

Jaké jsou vyhlídky na konec tohoto boje?

Je sympatické, že motto pochází od herce a slavného komika Jana Wericha. Byl to moudrý muž, protože skutečně naše činnost se podobá Sisyfovi, který byl navěky odsouzen valit do kopce balvan, a když

dospěl na vrchol, tak mu ten kámen spadl zase ze srázu dolů.

Nebyl jste někdy v pokušení porušit motto Sisyfa a z nekonečného „boje“ s lidskou hloupostí utéct?

Takové pokušení mne zcela minulo. Od samého počátku jsem věděl, že „okolonaučnyje prochodimci“ mají přesilu. Jak říkal Masaryk: „Myšlení bolí.“

Už vám někdo osobně zcela vážně položil otázku, jestli Země není placatá?

Do očí se to nikdo neodvážil, ale zažil jsem před několika lety rozhlasovou debatu mezi pražským a olomouckým studiem Českého rozhlasu, v němž mi jistý Vladimír Bača tvrdil, že provedl měření,

ASTRONOMOVÉ MAJÍ DNES APARATURY, KTERÉ DOHLÉDNOU DO MINULOSTI VZDÁLENÉ OD SOUČASNOSTI PLNÝCH 13,8 MILIARD LET.

kteřá dokazují, že Země placatá je. Ta debata byla stylem „já o voze a ty o koze“. Pan Bača a jeho souputník David Starosta obdrželi v roce 2017 bronzový bludný balvan Sisyfa. Byli pozváni na slavnostní předání s právem mít pětiminutový děkovaný projev, ale nepřišli.

Ten rozhovor byl odvysílán na Silvestra 2017 a jedním slovem by se dal popsat jako absurdita. Trpěl jste hodně?

Netrpěl jsem nijak. Byl to docela kouzelný happening.

Co se ve vás děje, když vidíte, že v komunikaci nefunguje zdravý rozum?

Existuje základní pravidlo Darwinova přírodního výběru: Přežívají ty organismy, které jsou nejlépe přizpůsobené životnímu prostředí. Takže z toho plyne, že lidé, kteří nepoberali rozum, moc dlouho

nepřežívají. Je na to čerstvý důkaz. Jistý Mike Hughes se 22. února 2020 pokusil podruhé pomocí své rakety na parní pohon dokázat plochost Země. Poprvé v roce 2018 se dostal do výšky 570 metrů a pomocí padáku bezpečně přistál. Ale potřeboval doletět výš. Tentokrát se však padák od rakety odpojil předčasně a letec zahynul.

Na základě čeho takový názor v době, kdy běžně můžeme Zemi pozorovat z vesmíru, vznikl?

Je zajímavé, že Společnost pro plochou Zemi vznikla ve Velké Británii v roce 1956, tedy rok před začátkem kosmonautiky. Dnes je to mezinárodní společnost, která má své příznivce v mnoha vyspělých státech. Lidé jsou zkrátka různí.

Co rozšíření názoru o placaté Zemi vypoovídá o společnosti 21. století?

Nemyslím, že by se v 21. století pavěda rozšiřovala. To by se muselo projevit úpadkem vědy. Ve skutečnosti věda velmi rychle pokračuje podle hesla: „Psi štěkají a karavana kráčí dál.“

Co jako křesťan říkáte na argument zemské placatosti: „Věřím Bibli.“?

Mně se velmi zamlouvá citát kardinála Casara Baronia (1538–1607): „Bible nám neříká nic o tom, jak nebesa fungují, ale poskytuje návod, jak se máme do nebe dostat.“

Co lidé v době proroků věděli o naší planetě a o vesmíru?

Z dnešního pohledu toho věděli velmi málo, ale něco určitě ano. Především rozpoznali periodické změny počasí a znali pohyby Slunce, Měsíce a planet vůči

neměnnému hvězdnému pozadí. Nejpokročilejší byla ve starověku astronomie na Dálném východě, tedy v Číně, Japonsku a Koreji. Na tomto základě vznikaly první kalendáře a začala se rozvíjet navigace lodí na mořích. Už řadu století před počátkem křesťanského letopočtu uměli astronomové předpovídat zatmění Slunce a Měsíce nebo příliv a odliv na mořském pobřeží. Přitom měli k dispozici velmi jednoduché pomůcky – svislou tyč (gnómón) vrhající ve dne stín různé délky a směru, sluneční hodiny, a nakonec i úhломěr (kvadrant nebo sextant). Poznali dokonce kolísání směru zemské rotační osy vůči vzdáleným hvězdám, tj. periodu precese. Změřili docela přesně obvod kulaté Země.

Po internetu koluje sisyfovský recept na homeopatickou holubí polévku. Máte ještě nějaký recept na pavědu?
Mám: Kašlete na pavědu, umře na infekci.

Získal jste mnoho cen, dvě jste odmítl. První byla Cena předsedy Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která je součástí projektu Česká hlava. Cena byla spojena s finanční odměnou půl milionu korun. Druhá cena bylo státní vyznamenání prezidentem Milošem Zemanem. Proč jste je nechtěl?

Mají tato odmítnutí nějaký společný jmenovatel?

Hm, odmítl jsem už více ocenění než jen tato vámi zmiňovaná. Dělán to vždy diskrétně, ale v těchto dvou případech se mi to nepodařilo. Mám obecně zásadu, že když mi nějaká organizace navrhne jakékoli ocenění, podívám se, kdo už přede mnou takové ocenění dostal. Jestliže toto vyznamenání dostali lidé, v jejichž společnosti bych se necítil dobře, pak takovou poctu odmítnu.

Čeho si ceníte víc než půl milionu a uznání na nejvyšší úrovni?

Velmi si cením přátelství s lidmi stejné krevní skupiny.

Vždycky jste jednal jako přímočarý osobnost. Šel byste v dnešní době do politiky?

Nešel. Měl jsem pětiletou zkušenost v letech 1992 až 1997, kdy jsem byl zvolen předsedou Rady České televize. V té funkci jsem se musel setkávat s politiky a to mne dostatečně varovalo. Při své povaze bych v politice nedokázal vůbec nic.

Jakou máte povahu?

Nedovedu se úspěšně orientovat v prostředí, které používá nedovolených chvatů i podpásovek a iracionálních argumentů.

Byla řeč o cenách. William Herschel objevil planetu Uran a byl za to králem Jiřím povýšen do šlechtického stavu.

Po vás je pojmenována planetka. Jak jste k tomu přišel? Vnímáte to jako ocenění, nebo je to běžná praxe?

Mezinárodní astronomická unie má pravidlo, že když někdo objeví planetku, tak má po potvrzení objevu – což trvá obvykle několik let, než je dost přesně známa dráha nově objevené planetky – právo navrhnout její pojmenování. Planetku (3336) objevil na hvězdárně v Hamburku můj kamarád Luboš Kohoutek a navrhl její pojmenování k mému životnímu jubileu, což Unie v roce 1996 schválila. Díky tomu, že čeští astronomové objevují planetky docela často, dostalo se takového ocenění řadě českých osobností, nejenom astronomům a vědcům, ale také umělcům a dalším osobnostem, jako byli Masaryk, Jan Hus nebo Jan Palach. Podrobnosti najdete na webu planetky.astro.cz.

Jakého ocenění si osobně ceníte nejvíc a proč?

V roce 1996 mi UNESCO udělilo Cenu Kalinga za popularizaci vědy. Když jsem se podíval, kdo tu cenu získal přede mnou, zjistil jsem, že jsem se ocitl ve velmi dobré společnosti.

Jaký je váš největší mimoprofesionální životní objev?

Když se člověk opravdu o něco snaží, tak toho také dosáhne.

Co je v životě nejdůležitější? K čemu by měl každý člověk v životě dojít?

Můj profesor náboženství na gymnáziu Dominik Pecka to vyjádřil za mne: „Žijte životem lásky, dobrotou, radostí a krásy, abyste na konci života nestáli s prázdnýma rukama.“

Jakou roli v tom hraje Bůh?

Podle mého názoru nezastupitelnou a definitivní.

BÝT U TOHO, KDYŽ SE NĚCO DĚJE

připravila EVA ČEJCHANOVÁ foto ARCHIV PAVLY LIOLIASOVÉ

Pracuješ pro CNN Prima News. Jak ses dostala až sem?

Oslovila mě moje bývalá kolegyně, se kterou jsem dřív spolupracovala a která celý projekt vede. V tu dobu jsem pracovala v Českém rozhlasu, což byl vždycky můj sen. Poprvé jsem se tam dostala na vysoké škole, kde jsem externě připravovala příspěvky pro Český rozhlas Ostrava, a o prázdninách jezdila na stáže do centrální domácí redakce. Když jsem dodělala školu, přišla nabídka právě z Prahy, jestli bych tam nechtěla nastoupit na plný úvazek. V kanceláři C342 jsem pak strávila přes čtyři roky a byla to ta nejlepší škola, jakou jsem si mohla přát. Do práce jsem chodila fakt ráda, což si uvědomuju, že je velké štěstí a výsada. Když přišla nabídka z Primy, řekla jsem si ale, že je možná čas zkusit i něco nového. Na starosti tam mám hlavně oblast školství a vědy. Když je ale potřeba, pokrývám to, co se právě děje.

V čem je to jiné než tvoje předchozí pozice?

Základ práce je pořád stejný – zjišťovat informace, mít je přesné a ověřené. Proměnil se trochu způsob zpracování. „Přepnout“ a začít myslet v obrázcích, bylo ze začátku složité. Bojovala jsem hlavně s tím, že nejsem stoprocentním „pánem situace“. V rozhlasu jsem byla zvyklá, že jsem si vše sama natočila, sestříhala, odevzdala. Tady mám najednou kameramana, který potřebuje přesně říct, co chci natočit, pak spolupracuji se stříhačem, kterému zase musím vysvětlit svou představu. Ale i to má své kouzlo. Vždycky

jsem uchvácená z toho, jaké triky se dají využít a jak se samotná reportáž dá posunout ještě o kus dál tím, že má člověk šikovné kolegy.

Čím ta práce pro Tebe je?

Vždycky jsem si moc přála, aby mě práce bavila. To se naštěstí děje a jsem za to ráda. Je to koníček, který mě živí.

Co tě k tvému povolání táhne?

Je skvělé mít „prst na tepu doby“. Být u toho, když se něco děje. A ten adrenalin, když má člověk „na uchu“ vysílání a ví, že za pár vteřin bude v éteru, to je někdy hrozná droga a závislost, v pozitivním slova smyslu. A taky mě hodně baví, kam

všude se díky práci dostanu. To si pak vždycky říkám, jaké mám štěstí, protože není moc možností, jak se dostat třeba na prázdné jeviště Národního divadla nebo mluvit s předními českými vědci.

V jakých chvílích si říkáš: „Ano, pro tohle to dělám.“?

Je skvělé, když se podaří odhalit nějakou nespravedlnost, něco, co nefunguje, kde má stát „mezery“, a reportáží pomoci tomu, aby se situace napravila, zlepšila. To pak mám vždycky dobrý pocit, že to, co dělám, má smysl.

Dostala ses někdy do konfliktu práce a svého svědomí?

PAVLA LIOLIASOVÁ

V osmé třídě jsme šli se spolužáky na úřad práce na nějaké setkání, které se týkalo volby povolání. Byly tam šanony s obrovskou spoustou povolání a každé mělo na jedné A4 stručně vypsáno, o co jde, co je náplní práce, co je pro to potřeba. Pár papírů jsem si takhle vzala a doma se racionálně rozhodla, že ta novinářina by mohla být dobrá volba. Rozhodně jsem nebyla dítě, které už od malička vydávalo školní noviny nebo si doma hrálo na televizní vysílání. Ale třeba slohové práce mě ve škole docela bavily. Moje rozhodnutí pak ulehčilo to, že jsem si konečně nemusela různě vymýšlet, když jsme měli ve škole dělat projekty třeba na téma vysněné profese.

Zatím naštěstí nějak výrazně ne. Když jsem s něčím nesouhlasila, dalo se vždy domluvit s nadřízeným tak, abychom oba našli cestu, jak problém vyřešit.

Ví se o tobě v práci, že jsi věřící?

V nové práci jsem zatím jen pár týdnů, takže tam to ví jen pár kolegů, se kterými už byla možnost o víře a Bohu mluvit. V rozhlasu to kolegové věděli a setkala jsem se hlavně s tolerancí.

Kvalifikace je asi věc společná všem dobrým redaktorům. Co dalšího je nutné, aby člověk dělal tu práci dobře?

Naopak myslím, že studium žurnalistiky už dnes není základem pro to, aby člověk byl dobrý novinář. Kdybych si dneska volila vysokou školu, šla bych spíš studovat něco, kde získám určitou odbornost – třeba ekonomiku nebo právo. Je podle mě skvělé, když takovou oblast novinářsky zpracovává někdo, kdo dané problematice opravdu do hloubky rozumí a nenechá si některými respondenty „všet bulíky na nos“. Obecně si ale myslím, že je důležitá zvědavost, touha po informacích a určitá drzost, aby se člověk nenechal jednoduše „odpálkovat“.

V čem je práce křesťanské reportérky jiná než té ateistické?

Žádný velký rozdíl tam nevidím. Snažím se vždycky dělat práci tak, abych měla pocit, že dělám to nejlepší, co můžu.

Jaká byla tvoje nejzajímavější profesionální akce?

Spíš než akce bych zmínila rozhovor. Často se mi potvrzuje, že lidé, kteří v životě opravdu něco dokázali, jsou zároveň těmi nejpokornějšími. Velmi si vážím toho, že jsem mohla dělat rozhovor třeba se zakladatelem české dětské onkologie profesorem Josefem Kouteckým. A stejně tak si vážím příležitosti dělat rozhovor s Erikem De Clercqem. Tento belgický lékař a biolog se podílel společně s profesorem Antonínem Holým na vynálezu léku na léčbu HIV/AIDS.

Měla jsi chuť někdy na místě nebýt?

Náhodou jsem se dostala loni v lednu na pražské Václavské náměstí jen pár minut poté, co se tam pokusil upálit muž. Rozhlas sídlil za rohem, takže jsem opravdu přišla jen pár minut poté, co odjela sanitka. Bylo těžké přistupovat k tomu z profesionálního hlediska, do vysílání vstupovat s tím, jak to na místě vypadá a zároveň nemyslet na to, co člověka k takovému činu vedlo a jestli se lékařům podaří ho zachránit.

Tvojí specialitou jsou reportáže. U čeho z Ježíšova života bys jako reportérka chtěla být?

Když to vezmu čistě z řemeslného hlediska, je spousta chvil, které by byly zajímavé zvukově i obrazově. Napadá mě třeba Ježíšův příjezd do Jeruzaléma před

Velikonocemi, nasycení pěti tisíců nebo zatčení a Pilátův soud. Myslím, že přesně to jsou chvíle, kdy by bylo těžké zachovat hranici určitého odstupu a udělat to profesionálně, nebýt v dění „zainteresovaný“, obzvlášť když teď s odstupem vím, jak to celé dopadlo. Těch okamžiků je velká spousta a vybrat pouze jeden snad ani nejde.

REPORTÉR

Reportér vyrábí pro vysílání reportáže z míst, kde se zrovna něco zajímavého děje a dělá tzv. živé vstupy. Kromě obsahového zpracování tématu tak, aby byly informace výstižné a zajímavé, musí umět zajistit jednodušší výtvarné, grafické, fotoreportérské a technické práce. Spolupracuje s kameramanem a stříhačem. Když je reportáž na místě natočená, vrací se reportér zpátky do redakce, kde píše scénář a dělá tzv. předstřih. Díky tomu nemusí stříhač v dlouhém rozhovoru hledat konkrétní větu respondenta, kterou chce reportér použít. Hotový scénář projde čtením, případně úpravami a schvalovacím procesem editora a reportér ve střížně pak celou reportáž dokončí.

V ONEN DEN

ptala se EVA ČEJCHANOVÁ

**Provolejte mezi pronárody toto: Vyhlaste svatý boj, ...
Překujte své radlice v meče, vinařské nože v oštěpy!
Jóel 4,9-10**

**JAN VALEŠ, ThD.
(1973)**

kazatel sboru
Praha 5 - Smíchov,
učitel na ETS

Skrze Zacharjáše Bůh říká, že ne silou ani mocí, Ježíš přikázal Petrovi schovat meč, když chtěl Petr Ježíše bránit, máme milovat své nepřátele, ovocem Ducha je pokoj... ale toto je výzva k boji. Proč?

V otázce je zmíněn Ježíš, který ale předtím říká učedníkům: „Prodej plášť a kup si meč.“ Ta situace proroka Jóele nepopisuje válečný střet, ale dochází tam k jistému „řinčení zbraní, podobně jako v Getsemane. Když Ježíše jdou zatknout, zbraně tam jsou. Ale ve chvíli, kdy je použijí, jde Ježíš úplně jiným směrem a useknuté ucho uzdraví. Je vidět, že nechtl, aby byly zbraně použity.

Je řeč o svatém boji. Spojení „svatá válka“ je známé spíš v arabském překladu – džihád. Opravdu chce Hospodin po „lidu knihy“, jak muslimové říkají židům, totéž?

Myšlenku svaté války si s křesťanstvím rozhodně nespojujeme. Nežijeme v době křížáckých výprav. V hebrejštině se o svatosti ve spojitosti s bojem a válkou mluví na třech místech: u Jóele, u Micheáše (3. kap.) a u Jeremjáše. Čekali bychom to u obzavování zaslíbené země, ale tak to není.

Zajímavé je srovnání překladů. V ekumenickém překladu je svatost znát, ve studijním je překlad „nachystejte válku“, ale v poznámce uvádí, že v hebrejštině je slovo „posvěťte se“. Toto sloveso znamená „oddělte se“ a v naprosté většině výskytů to znamená „oddělte se pro Hospodina“. V hebrejském textu zmíněných proroků je právě holý význam tohoto slova, tedy „oddělte se“, připravte se pro zvláštní účel – pro bitvu. Dobře dělají překlady, které rozměr posvěcení zmiňují, ale i ty, které to neříkají, protože jádro významu není před bitvou přinést oběť Hospodinu (posvětit se). Souhlasím s překladem „přichystejte se k boji“.

Lze zasadit proroctví Jóele do kontextu doby, ve které působil?

Jóel se velmi těžko historicky zařazuje – z malých proroků nejhůř. Přikláním se k vysvětlení, že se jedná o liturgický text ne pro jednorázové, ale pro opakované použití. Nejvýraznější rys knihy Jóel je, že o katastrofě, kterou celá kniha začíná, není možné říct, jestli je to přírodní katastrofa, kobylky či hmyz, anebo pohroma zaviněná člověkem, nepřátelská armáda. Formulace jsou napsány básnicky, takže to může být text pro opakované čtení za různých okolností. Je mistrně napsaná pro katastrofy jakéhokoli typu.

Jsou-li proroctví Jóele nadčasová se zaměřením do mnoha směrů, hodí se i pro dobu celosvětové pandemie?

Jedna otázka je, že nejde přesně zařadit dobu vzniku knihy. Druhá je, jestli lze historicky zařadit to, o čem text mluví. Kniha obsahuje dvě výzvy pro Jóelovy současníky a pak tři obrazy, které postupují dál do budoucnosti. Vyzývá „nařkejte a číňte pokání“ (Jl 1,5-2,17) a pak následuje scénář možné budoucnosti, pokud k tomu pokání dojde. První je požehnání v zaslíbené zemi (Jóel 2,18-27), které mívá do doby Jóelových současníků nebo následujících generací. Druhý je vylití Ducha svatého (Jóel 3,1-5). Zvláštní na tom je, že Bůh dává sám sebe v masivním měřítku – lidem starým i mladým, bohatým i chudým. Tento verš apoštol Petr cituje o Letnicích.

A třetí obraz (kap. 4) mluví o posledním soudu. Ježíš právě 3. a 4. kapitolu cituje, když mluví o svém druhém příchodu. Takže třetí obraz má stále ještě před sebou, jsou to okolnosti Ježíšova druhého příchodu, posledního soudu a závěr je výhled, co bude následovat potom. Kniha končí:

„Hospodin přebývá na Siónu.“ Místo Siónu si klidně můžeme dát „Nový Jeruzalém“. Ta symbolika je totožná.

Takže nás čekají události čtvrté kapitoly. Co s tím můžeme dělat? Žijeme v posledním čase?

Ta otázka leží ve dvou rovinách – jedna je pandemie, karanténa a všechny okolnosti velmi mimořádné doby, kterou právě prožíváme. Jiná rovina je to, co bychom si představili, kdyby ta otázka zazněla třeba v lednu tohoto roku, tedy rovina na naši dobu obecnější, na co jsme zvyklí. Jóel začíná katastrofou, kdy žravý hmyz sežral všechnu úrodu. Kdybych místo žravého hmyzu dosadil žravé viry, mohli bychom s tím textem trochu „sladit krok“. Ano, šíří se zprávy o velkém rozsahu katastrofy a zdaleka nevíme, jak velká ještě bude – ekonomické dopady je těžké předjímat.

Hospodin skrze Jóele říká: Procházíte katastrofou, přiznejte si to, truchlete, nařkejte, volejte k Bohu, postěte se, modlete se. Je to pozvání na duchovní cestu. Druhý krok je: vraťte se k Bohu v pokání. Vztáhnuto na dnešek – Česká republika a celý svět na své globální pouti doputoval k pandemii, naši cestu je potřeba přehodnotit, jít dál tak, jak jsme šli doposud, není dobré. A Jóel říká, že přehodnocení naší cesty začíná přehodnocením vztahu k Bohu, u každého jednotlivce. Od toho se odvíjí další kroky.

Je to cesta obnovy?

Právě. Jóel pak přichází s obrazy výhledu: 1) Čekejte požehnání i ve formě dostatku potravy a bezpečí. O to jako křesťané dnes prosíme pro celý svět. 2) Tím největším darem, který vyhlídíme, je Boží blízkost v Duchu svatém v životě jednotlivých lidí. O plnost Ducha je třeba prosit, to je velmi aktuální výzva. 3) Jóel kobylky a katastrofy, které zažívali, nazval Dnem Hospodinovým. Na konci knihy to zopakuje a řekne, že den, ve kterém do údolí Bůh shromáždí národy k soudu, je také Dnem Hospodinovým. A mluví o tom stejnými slovy jako Ježíš: „Den Hospodinův je blízko.“ Ježíš připojuje: Číňte pokání, věřte evangeliu.

Jaké je tedy poselství Jóele pro nás?

Když procházíte katastrofou, neuděláte chybu, když si to propojíte s tím, co nás čeká v závěru světa, kdy Ježíš přijde, bude poslední soud a otevře se nová věčnost. To, čím dnes procházíme, v ČR, v Evropě, ve světě, můžeme nazvat Dnem Hospodinovým, který je bolestivý, drastický – jako budou události ve chvíli, kdy Pán Bůh zavře knihu tohoto světa. Ježíš jako soudce v údolí Jóšafatu uvede věci na pravou míru. A poslední věta Jóele zní: „Hospodin přebývá na Siónu.“

Co dnes žijeme, nemusí být ta doba. Každopádně je to příležitost, jak se na dobu Ježíšova návratu připravit.

inzerce

Wycliffe
Bible
Translators

EXPERIENCE
NAJDI SVÉ MÍSTO V BOŽÍM POSLÁNÍ

RAKOUSKO

ZÁMEK SCHLOSS KLAUS
anglicky
7. - 17. července 2020
€450

ŠVÝCARSKO

ZÁKLADNA YWAM BURTIGNY
francouzsky + anglicky
19. - 29. července 2020
€400

Věk: 18 – 30 let

www.wycliffe.org.uk/get-involved/events/experience/
Další informace o Wycliffe v češtině: www.wycliffe.cz

PROSTĚ PŘÍBĚH

Induktivní studium Bible formou rozhovoru

- vnášet nové nadšení do vašich rodinných ztišení?
- připravit tým pro krátkodobou misii?
- kázat interaktivním způsobem?
- naučit se svědčit o Bohu?

CHCETE

Karmel, Smilovice u Třince

INSTRUKTORSKÝ KURZ

cena 3.100,-Kč

27.-31. července 2020

ZÁKLADNÍ KURZ

cena 1.950,-Kč

29.-31. července 2020

Wycliffe
Česká republika

Více informací získáte na
www.wycliffe.cz/sts

JAK ZMĚNÍ COVID-19 ŽIVOT CÍRKVE?

připravil **BRONISLAV MATULÍK**
anekdota **ROMAN GADAS** foto **ARCHIV**

Stále je čas pandemie, ale už nyní si klademe otázky, jak se po jejím odeznění změní nejen svět, ale také život církve a našich sborů? Co očekáváte, co byste doporučili, na co se připravit?

Jo, Božka, karanténa skončila, ale Bible říká: „Dobrých věcí se držte.“ Bohoslužeb z postele bych se teda držel. Do kostela pak přijdu na kafe.

PETR RAUS

1. místopředseda
Rady Církve bratrské

Odhadovat budoucnost je vždycky trochu ošidné. Písmo nás upozorňuje, že se dokonce i Boží rozhodnutí někdy mění v závislosti na lidském jednání. (např. Ex 32,7-14; Jon 3,10) Také v případě koronavirové epidemie tedy bude hodně záležet na nás lidech, jak se z této zkušenosti poučíme.

Jestli se církev nějak změní, bude do značné míry reakcí na proměnu okolní společnosti. Přirozeně přejímáme řadu zvyklostí tohoto světa a je to dobře, protože jen tak můžeme zůstat věrohodnými svědky evangelia; stejně jednali apoštolové. Ve společnosti zřejmě po nějakou dobu zůstane vyšší míra nejistoty, resp. vědomí, že stačí málo, aby se systémy zakymácely. V této

skutečnosti vnímám připomínku nutnosti držet se základní zvěsti evangelia, totiž zprávy o Božím zájmu o člověka a o hodnotě Božího přátelství. Evangelium nabízí přesah přes hranici smrti, to by mělo znovu zřetelně zaznívat v našem zvěstování. Všechno ostatní včetně rad, jak žít na tomto světě, je až druhotné. Naše jistota nespočívá v umění dobře žít, ale v Kristu, který je s námi.

Překvapilo mě, jak rychle se církev zdigitalizovala. Bylo to skvělou pomocí, možná se ale něco z toho už neztratí. Možná církvi zůstane vědomí, že tím nejdůležitějším v našem křesťanství nejsou naše modlitebny ani sborové akce ani shromáždění, ba ani kázání (jak nakonec upozorňoval už Pán Ježíš v Mk 4,12 či Lk 8,10), ale vděčná láska k Pánu Ježíši a jeho slovu. A láska k lidem, žítá v malých skupinkách

nad Písmem a projevující se vnitřní i praktickou sounáležitostí s hříšníky. Že tím nepodstatnějším je prosté následování Krista v jeho vtělení a oběti. To je něco, co potřebujeme vždycky nově promýšlet.

TIBOR MÁHRÍK

kazatel Sboru CB
v Ostravě

Když Tatry zasáhla ničivá vichřice, každému bylo jasné, že i kdybychom chtěli, už nikdy nebudou takové, jaké byly. Války, ekonomické krize, pohyby národů a politické revoluce mění nejen mapy světa, ale také jeho charakter. Dokonce i filozofické

revoluce dokáží pohnout světem. Ty se však obvykle rodí z těch větších společenských pohybů. Covid-19 se takovou silou zdá být.

Co se už teď výrazně mění? Komunikace mezi lidmi, význam virtuálního světa pro každodenní život, globální povědomí a vědomí významu rodiny v životě člověka. Nastala dekonstrukce životního stylu člověka na počátku 21. století a hodnotového systému, který vyznává individualistická kultura bohatých států.

Co se nemění a ani nezmění? Člověk zůstane egoistou. Tok kapitálu se nezmění, peníze potečou do kopce. Po velké hospodářské krizi a španělské chřipce by evoluční optimisté měli očekávat progres a zmoudření lidstva. Hruzy světové války, která zanedlouho nastala, však odvály jakýkoliv humanistický optimismus a obnažily zdrcující pravdu Písma. (Zj 22, 11)

Co se dá očekávat? Analogicky se situací po listopadu 1989, kdy krátkodobé rozvážení ve společnosti a radostná, solidární atmosféra byla v zápatí vystřídaná agónií touhy nejvyšší priority moci

a peněz, se dá očekávat podobný algoritmus i po skončení této pandemie. Polarizace světa a tmy vstoupí do nových, sofistikovanějších forem a podob. Pluralita nabere vyšší úroveň komplexity světa, která ještě víc sníží čitelnost záměrů a skrytých cílů a předvídatelnost dění ve světě.

A co církev? Musí zvěstovat. Jinak a lépe než dosud. Dostali jsme rychlokurz změny. Žádné staršovstvo ani členské shromáždění ani konference nebo teologický obor zde neměl žádné slovo. A najednou je všechno jinak. Vida, že to jde! Špatná zpráva pro skeptiky, kteří hnaní vlastním strachem úspěšně blokovali ledacos.

Zdá se, že: 1) Význam menších komunit je už prokázán. 2) Význam kvalitní digitální produkce je zcela nepostradatelný. 3) Filtr klíčových teologických témat je zásadně reinstalován. 4) Hledání kvality komunity věřících a pružnost forem a komunikačních nástrojů k šíření evangelia se stává imperativem pro leadership na každé úrovni. Kristus ovšem zůstává tentýž beze změn.

PAVEL PLCHOT

kazatel Sboru CB
v Praze 6

Jeden možný pohled na to, co se v současné době děje, je, že splaskla bublina. Týká se to většiny oblastí života zvláště západní společnosti včetně církve. Mnoho tradičních aktivit, jak jsme je dosud dělali, padlo. Myslím, že nebude možné se vrátit zpět k tomu, jak to bylo dříve. Budeme žít v jiném, novém světě, pokoronavirovém. Kdo jiný než lidé následující Krista a hlásící se k Bohu, o kterém svědčí Písmo Starého i Nového zákona, má zdroje k tomu být životodárným vlivem pro budoucnost?

Myslím, že celá situace i neznámá budoucnost je úžasná příležitost být k dispozici pro to, aby Bůh tvořil nové

věci v nás, mezi námi a skrze nás. On je Bohem, který je schopen pro každou novou situaci a kontext tvořit nové věci. Toto nové stvoření je pokračováním poslání, které jsme jako jeho lid dostali: „být požehnáním“. Nevidím současnou situaci jako nějaké Boží soudy či trest, ale mnohem více jako pozvání k novým věcem, které Pán Bůh může udělat a nás k tomu zve. Naše poslání se nezměnilo, ale kontext ano. Můžeme se tedy i společně otevřít tomu, co by to mohlo být a co pro to můžeme udělat.

Izajáš 48,6 píše: „Od nynějška ti chci ohlašovat nové věci, utajené, že o nich nic nevíš. Právě teď jsou stvořeny, nikoli předtím, přede dneškem jsi o nich nic neslyšel a říci nemůžeš: „Hle, já to znám.““

Obsah rubriky nemusí vyjadřovat
názor redakční rady.

Nový svátek na obzoru!

JOHANNES GERLOFF (překlad KG)

Život v Izraeli je nemyšlitelný bez židovských svátků. A hysterie kolem koronaviru přišla zrovna v období před Pesachem.

Někde hluboko v podvědomí Izraelců se skrývá přesvědčení, že Bůh je nenechá zaniknout. Například v Jr 31,36-37 slibuje: „Jestliže přestanou tato ustanovení přede mnou platit, je výrok Hospodinův, také potomstvo Izraele nebude přede mnou už ani pronárodem po všechny dny.“ Toto praví Hospodin: „Jestliže budou změřena nebesa nahore a prozkoumány základy země dole, i já zavrhu všechno potomstvo Izraele kvůli všemu, čeho se dopustili, je výrok Hospodinův.“

V praxi to znamená, že při každém existenčním ohrožení, které židovský národ během dějin zažil, došlo ke zničení samotného ohrožení nebo těch, kteří vyvolený lid ohrožovali. Pokaždé bylo pak Božím lidu nařízeno slavit nový svátek, ať už Purim, Pesach nebo Chanuku. Jen tak je možné pochopit zprávu, která se objevila na sociálních sítích: „Koronu přežijeme. Nedělám si žádné starosti. Jen o naše vnuky a právnicku. Představte si, že budou muset každým rokem na památku překonání krize s korunou sedět uzavřeni ve svých domácnostech a žít se konzervami. Budou muset zpívat pochvalné písně o toaletním papíru, a dalšími podivnými symboly a zvyky slavit zázrak osvobození z korony, který na dětech Izraele učinil Svátý, pochváleno budiž Jeho jméno.“

Na otázku, jestli budou muset Izraelci zůstat v karanténě až do svátku 8. dubna, odpověděl ultraortodoxní ministr zdravotnictví Litzman: „Modlíme se a doufáme, že Mesiáš přijde ještě před Pesachem, a tím nastane čas našeho vykoupení. Brzy vyjdeme do úplné svobody. Spasitel přijde a osvobodí nás od všech problémů tohoto světa.“

Další články si můžete přečíst
na webové stránce gerloff.co.il

PRO ČAS KARANTÉNY ...I PO NÍ

text EVA ČEJCHANOVÁ
foto YOUTUBE

Dějová linie filmu Válečný kabinet sleduje manželství Tonyho a Elizabeth Jordanových, kterým na první pohled nechybí vůbec nic. Oba jsou úspěšní v práci, mají krásnou dcerku, vysněný dům, žijí v komunitě křesťanů. Ale už pohled do každodenního života domácnosti ukazuje, že Tonyho život v manželství přestává vyhovovat a hledá si rozptýlení. Elizabeth situaci trpí a její zatrpklost začíná odnášet dcera. Až potud typický scénář počátku rozpadu manželství. Pak se ve filmu objeví paní Clara, klientka Elizabethiny realitní kanceláře, která postupně naučí Elizabeth za její rodinu bojovat. A všechno je jinak.

Film je postaven na verši z Jakuba 5,16 „Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého“ a v podstatě je jistou formou „návodu k použití“. Snímek nabízí možnost vyzkoušet pravdivost tohoto Slova v nejrůznějších situacích a nechybí v něm ani situační humor. Předpoklad víry v Boží Slovo ale značně vymezuje cílovou skupinu diváků – pro ateisty bude film nestravitelný množstvím modliteb a absencí „akčnosti“, protože zálety, krádeže a neúspěšné přepadení jsou v něm veškerá světská akce. Formální křesťany může snímek provokovat naopak

Válečný kabinet (War Room)
Drama, USA, 2015, 120 min.

přehnanou mírou „křesťanské akčnosti v americkém podání“, která nemusí odpovídat představě důstojného evropského křesťanství. V křesťanech žijících vírou má ale tento film nesporný potenciál probudit chuť k modlitebním zápasům.

Film je dostupný na DVD a v anglické verzi a francouzském dabingu (La femme vertueuse) také na YouTube. ■

do nemocnice ani v nemocnici není nic platné, John je už hodinu mrtev. Ve chvíli, kdy jeho tělesná teplota vystoupá z 11 na 35 °C, je jediná dosud nesplněná podmínka prohlášení chlapce za mrtvého splněna. Lékaři ukončují resuscitaci a pouští k Johnovu mrtvému tělu jeho matku. Co se děje pak je stručně popsáno v lékařském zápisu v Johnově kartě: „Pacient zemřel. Matka se modlila, pacient se vrátil k životu.“

Naskočením pulzu drama a boj o Johnův život nekončí, ale znovu začíná, jen v jiné podobě. Autenticita událostí je největší devizou filmu. Strhující příběh je svědectvím o silné víře, o mateřské lásce, o Boží moci a o tom, že Bůh dělá zázraky napříč staletími. I dnes, i v obyčejných rodinách, ve sborech, kde ani vedoucí duchovní v zázraky nevěří.

Film je dostupný na YouTube, kde lze najít i besedy se skutečným Johnem Smithem a jeho adoptivní matkou Joyce. ■

Zlom (Breakthrough)
Drama, film
podle skutečné události.
USA, 2019,
116 min.

Dvanáctiletý John, adoptovaný syn Joyce Smithové, je nadějným basketbalovým talentem. Při zábavě na zamrzlém jezeře Missouri se ale pod ním a jeho kamarády propadne led. Zatímco jeho dva přátelé se dostanou z vody včas, zraněný John klesá ke dnu, kde ho na dně jezera najdou až hasiči. Oživování na místě, během cesty

Biblické pexeso online

EVA ČEJCHANOVÁ

Určitě jste zaregistrovali, že předposlední strana obálky časopisu Brána je už téměř dva roky věnována dětem i soutěživým dospělým. Vychází zde „nekonečné“ pexeso věnované jednotlivým biblickým postavám s možností výhry konkrétní sady pexesa.

Možná jste ale dosud nezjistili, že toto pexeso lze hrát i online na počítači. Hru najdete na brana.cb.cz v menu Pexeso. Každou sadu tvoří 15 dvojic, z nichž 14 jsou indicie ze života jedné biblické postavy a na patnáctém políčku je samotná postava. Pravidla hry asi netřeba připomínat – hra končí, když jsou všechny identické dvojice otočeny. Soutěživost je podpořena zaznamenáváním nejlepšího dosaženého skóre.

Hrát lze naráz s jednou až pěti vybranými sadami (pro ty, kdo se mohou připojit na velkoformátovou obrazovku), přičemž si biblické postavy můžete vybrat dle vlastní volby, nebo nechat náhodný výběr na algoritmu programu. Je z čeho vybírat – dosud jsou k dispozici sady David, Mojžíš, Noe, Ježíš, Sára, Ester, Daniel, Petr, Marie, Jób, Jonáš, Jan Křtitel, Elijáš, Eva, Samson a Jákob. Další bude přidána po uzavření pexesové soutěže tohoto čísla časopisu Brána a nové sady stále vznikají.

Zveme vás – děti i celé rodiny – k zábavnému procvičení paměti i k putování biblickými dějinami s jejich výraznými postavami.

Cestou k uzdravení

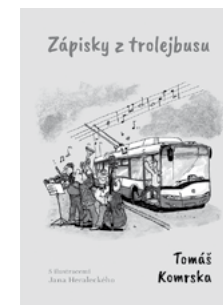
**Lisa Guinnessová:
Na počátku**
Triton, Praha 2016,
200 s.

„Těžkou ránu mého lidu léčí lehkovážnými slovy: „Pokoj, pokoj!“ Ale žádný pokoj není.“ Kniha Lisy Guinnessové začíná veršem z Jeremjáše 6,14 a už od počátku dává tušit, že se v ní půjde na dřevě – že čtenář nezůstane u povrchního ukolébávání a planých, neúčinných, a tedy i zbytečných rad. Řeší se v ní to nejdůležitější – vztahy.

Ale teprve ten, kdo se začte do následujících kapitol, pochopí, jakou vzácnost drží v ruce a jak moc může lidem tato kniha pomoci. Kromě těch, kterých se bezprostředně týká, tedy dospělých, kteří vyrostli z nemilovaných, odmítaných nebo týraných dětí, ji ocení zvláště křesťané, kteří přičichli k psychologii a znají principy formování lidské bytosti v dětství. Právě tehdy se v nás totiž utvářejí základy životní stability, schopnost lásku přijímat i dávat, schopnost řešit krize a najít tu správnou cestu.

Kniha aplikuje teorii rané citové vazby Johna Bowlbyho v dimenzi křesťanství se všemi prostředky dostupnými z Boží ruky. Po téměř beznadějném zjištění, že můj život plný destrukce (se kterou při nejlepší vůli nejsem schopen dělat víc, než léty terapie zmírnit její projevy) je důsledkem chování mých nejbližších v době, kdy jsem na nich byl beze zbytku závislý, se otevřením vůči Božím uzdravení dotýkáme naděje. Veškeré prázdno tam, kde měla být láska, a rány tam, kde mělo být objetí, lze krok za krokem s Boží pomocí otevřít, vyčistit a dojít k trvalému uzdravení. Pochopit, co se dělo, odpustit, přijmout odpuštění, přestat přežívat a začít žít. ■ EVA ČEJCHANOVÁ

Život je jedna jízda

**Tomáš Komrška:
Zápisky z trolejbusu**
ilustroval
Jan Heralecký
Ze slovenského
originálu přeložil
František Prokop.
Cesta 2020, 184 s.

Každý, kdo přemýšlí o víře, je teologem a každý, kdo přemýšlí o životě, je filozofem. Oboje platí o Tomáši Komrškovi, řidiči, který se tak trochu proti své vůli stal rovněž spisovatelem. Pět let pozorování světa lidí, kteří nastupují do jeho trolejbusu, jedou s ním kus cesty a zase vysedají, nebo které míjí a zahlédne jen v okně dopravního prostředku, vložil do útlé knížky, která se nyní nabízí českým čtenářům v překladu Františka Prokopa.

Jen malou ochutnávku, abyste viděli, že člověku za volantem se zcela jinak a nově odkrývá svět pozoruhodných podobností: „Zastávky v MHD dělíme na výchozí, průběžné, občasně, na znamení a konečné. Život je jako taková jedna jízda. Na cestě životem jsou zastávky, které je možné očekávat, které průběžně přinesou život...“ Nechám už na vás, abyste domysleli, co to znamená, anebo abyste si otevřeli knížku řidiče trolejbusu a poučili se.

Tomáš Komrška svěžím způsobem inspiruje každého čtenáře, aby se díval na svět otevřeněma očima. Protože nejen za volantem lze zahlédnout pravdu o životě, když totiž doprovázíte lidi na jejich cestách, byť na jednu jedinou zastávku.

BRONISLAV MATULÍK ■

Přehlušené svědomí

Je možné si vážít života člověka, který vzal násilně život druhému? Jak takový člověk vnímá okolí? Lituje svého činu, má motivaci žít jinak? V příbězích dvou mužů se zrcadlí odlišný přístup k zodpovědnosti za vlastní činy – za úmyslnou vraždu. Je to příběh dvou mužů, kteří vraždili, protože byli bezcitní nebo jim to mělo přinést peníze.

Oba si od soudu odnesli trest odnětí svobody přes dvacet let. Byli poté propuštěni a potřebovali pomoc sociálních služeb. Stáli společně na startovní čáře nové etapy života. O tom jak a zdali vůbec ji využili, budou

do služebního vozu.

Dostal trest 20 let odnětí svobody ve věznicích s nejpřísnějším režimem. Děti skončily v dětském domově, kde se vzpamatovávaly z hrůzného zážitku. Později si je vzala do pěstounské péče věřící rodina, ve které alespoň částečně mohly zapomenout na hrůzy, kterými prošly. Zbytek dětství prožily v bezpečí a bezpodmínečném přijetí. Nikdy už otce vidět nechtěly a nikdy ho nenavštívily – ani ve vězení ani v bytě, kde bydlel po odchodu z výkonu trestu.

Daniel mi svůj příběh vyprávěl se slza-

následující dva příběhy. Toto je první z nich.

Muž – říkejme mu třeba Daniel – žil se svojí přítelkyní a třemi dětmi v bytě, který si skromně zařídili. Daniel často pil, byl surový, ženu ponižoval, týral. Ona to trpělivě snášela, snad kvůli dětem, snad ze strachu, co by následovalo, kdyby z domácnosti odešla. V podvečer běžného dne, kdy nic nenasvědčovalo tomu, že by se mělo odehrát něco tragického, popíjel Daniel ve svém bytě. Žena vařila, děti už spaly. Daniel chtěl jít koupit další alkohol, to se však ženě nelíbilo a strhla se hádka. Chytil ženu za dlouhé vlasy, táhl ji po zemi do kuchyně a křičel na ni. Děti se vystrašeně schovaly pod peřinu a modlily se, aby někdo mamince přišel pomoci. Daniel se naprosto přestal kontrolovat, vytáhl velký kuchyňský nůž a svoji ženu několikrát bodl.

Křik ustal, ženě pomalu vyhasínal život v očích a Daniel odešel do večerky

Každý den stojí Daniel na startovní čáře nového začátku. Každý den se ozývá z nebe startovní výstřel.

za rohem. Děti přišly do kuchyně a uviděly svoji milovanou matku v krvi. Trásly s ní, prosily ji, aby na ně promluvila. Doufaly, že jen usnula a bude v pořádku. Nejstarší syn běžel k sousedům pro pomoc. Po pár minutách přijela sanitka s lékařem, který jen smutně sklopil oči se slovy, že už pomoci nelze. Maminka zemřela. Přivolaná policie našla Daniela u večerky, kde v klidu kouřil a popíjel alkohol. Nebránil se, nezapíral a se slovy, že si to ta mrcha zasloužila, byl naložen

mi v očích. Nevím, zda litoval více toho, co se stalo, nebo sám sebe. Surovou vraždu popisoval tak klidně, až mne z toho mrazilo. Otázala jsem se, zda svoji ženu miloval a chtěl, aby mu děti odpustily. Odpověděl, že ji miloval a stejně miloval své děti. Už k nim ale nic necítí. Prý ho opustily a nechtějí ho vidět. Při tom všem se díval na Bibli na stole a řekl: „Vidíte, věřte v Boha, který na lidi, jako jsem já, kašle! Kdyby byl milosrdný, jak říkáte, dávno by mně vzal život.“

Daniel dál utápí svůj život v alkoholu, který mu pomáhá přehlušit hlas svědomí. Je agresivní, lidé se ho bojí. Bůh ho skrze svědomí volá k zodpovědnosti za jeho činy a rozhodnutí. Každý den stojí Daniel na startovní čáře nového začátku. Každý den se ozývá z nebe startovní výstřel. Snad ho jednou bude chtít slyšet a vyběhne.

PAVLINA BŘEŇOVÁ

pracovnice centra Naděje, Česká Třebová

Vyluštěte tajenku a vyhraďte knihu

Tajenku zašlete do 13. 5. 2020 na adresu krizovka@cb.cz.

Výlosovaný výherce získává knihu *Jak zničit církve* od autora Davida Nováka. Výhru věnuje vydavatel.

POMŮČKA BEBOP EJINOL GIM, POND	NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA (zkratka)	ZROŽŇO- VAT	VZTEK	ARCH	SOCHAŘ- SKÉ PORTÉTY HLAVY	POHONNÁ SMĚS PRO LETAOLA	ŘÁSA NA VŘEKL (zastarale)	OFOL KNUTÍ	ŘADOVÁ ČÍSLOVKA	ARCH	OLEJ JAKO SOUČÁST TEKUTÝCH LEKŮ	3. DÍL TAJENKY	MRAVOUK	TATRAŇ- SKÁ HORA
VÝŠE NEŽ				DĚZOVÝ STYL ZÁVĚT ŠROUBU						S_OVENSKY „OTĚR“				
1. DÍL TAJENKY										POMYBY VZDUCHEM ANGLICKÝ ČLEN				
LÍČIT BILÝ SPORT														
ARCH	ODRUBA													
	LEČENÍ V LÁZNÍCH													
REVOLVERY														
ZKRATKA ÚSTŘEC- NÍHO VÝBORU					ČERNOŠSKÝ BUBEN	POPLACH	ČESKÁ ZPĚVAČKA (Petra)							
ORÁČ (kněžně)														
CHATEAU- BRIANJOVA PCVIDKA														
ARCH	CHRÁMCVÁ INDIČKA STAVBA	VAZA- FOTO- GRAFICKÁ VÝVOJKA												
VLASTNÍ JEDNOVU Z APOŠ- TOLU														
PRACTEC														
POLSKÉ JEZERO														
OSOBNÍ ZAJÍMEK														
2. DÍL TAJENKY														
JUTSKÉ PUSTĚ LIVĚSI														

Tajenka z čísla 04/2020: On vás posílá a ochrání od zlého..

Knihu *Zápisky z trolejbusu* vyhrává **Hana Kunická**, Horní Slavkov. Připravil Dušan Karkuš.

KDY V ČECHÁCH PŘESTALO PLATIT „U NÁS NIKOLI“

text DAVID NOVÁK

Doposud jsme se na světové dění dívali z Čech jako na něco, co se nás vlastně až tak moc netýká. V mnoha zemích lidé zakusili teroristické útoky, u nás nikoli. V mnoha zemích došlo k obrovským přírodním katastrofám s následnými ztrátami na životech, u nás nikoli. V mnoha zemích se musí vyrovnávat s přívalem migrantů, u nás nikoli. V mnoha zemích se musí vyrovnávat s militantním islámem, u nás nikoli. V mnoha zemích je problémem militantní islám, u nás nikoli. Netvrdím, že v Česku nemáme problémy, že si naše země neprošla těžšími obdobími (např. povodně), ale oproti desítkám jiných zemí a desítkám milionů lidí v těchto zemích donedávna platilo „u nás nikoli“.

TAKŽE CO DIVNÉHO SE TO VLASTNĚ DĚJE?! NA TO FAKT NEJSME ZVYKLÍ!

Uvědomil jsem si to před pár týdny, když jsem na Pražském hradě procházel šaškárnou v podobě ochranných rámců, které mají údajně chránit před teroristy. Kdybychom se skutečně báli teroristů, pak by ochranné rámy byly i na jiných, mnohem exponovanějších místech a vedle nich by stáli vojáci se samopaly. Jenže ochranné rámy jsou jen na Hradě a stojí u nich policisté, nikoli po zuby ozbrojení vojáci. Protože Česko je bezpečná země a ochranné rámy jsou jen hradní pomstou za akci skupiny Ztohoven. Doposud totiž platilo „u nás nikoli“. A to nyní skončilo.

Najednou i v Česku platí „u nás také“. Jako křesťané důvěřujeme Pánu Bohu, utěšujeme se slovy Žalmu 91, že k našemu prahu se zhouba nepřiblíží. Jenže ono se to čte jinak v zemi, kde doposud platilo „u nás nikoli“, a v zemi, kde to neplatí. Ano, je

psáno, že se „nemusíme bát nočního děsu, ani náklady, jež šíří zhoubu za poledne“, ale covid-19 ani jiné pohromy se křesťanům nevyhýbají. Dokonce od této doby ani křesťanům v Česku.

Mnohým se zdá nemyslitelné, že současná medicína není schopná rychle vyvinout vakcínu, která by nebezpečný virus zničila. Není, protože nejsme bohové. Nemáme to v rukou a jsme křehčí a zranitelnější, než si jsme ochotni připustit.

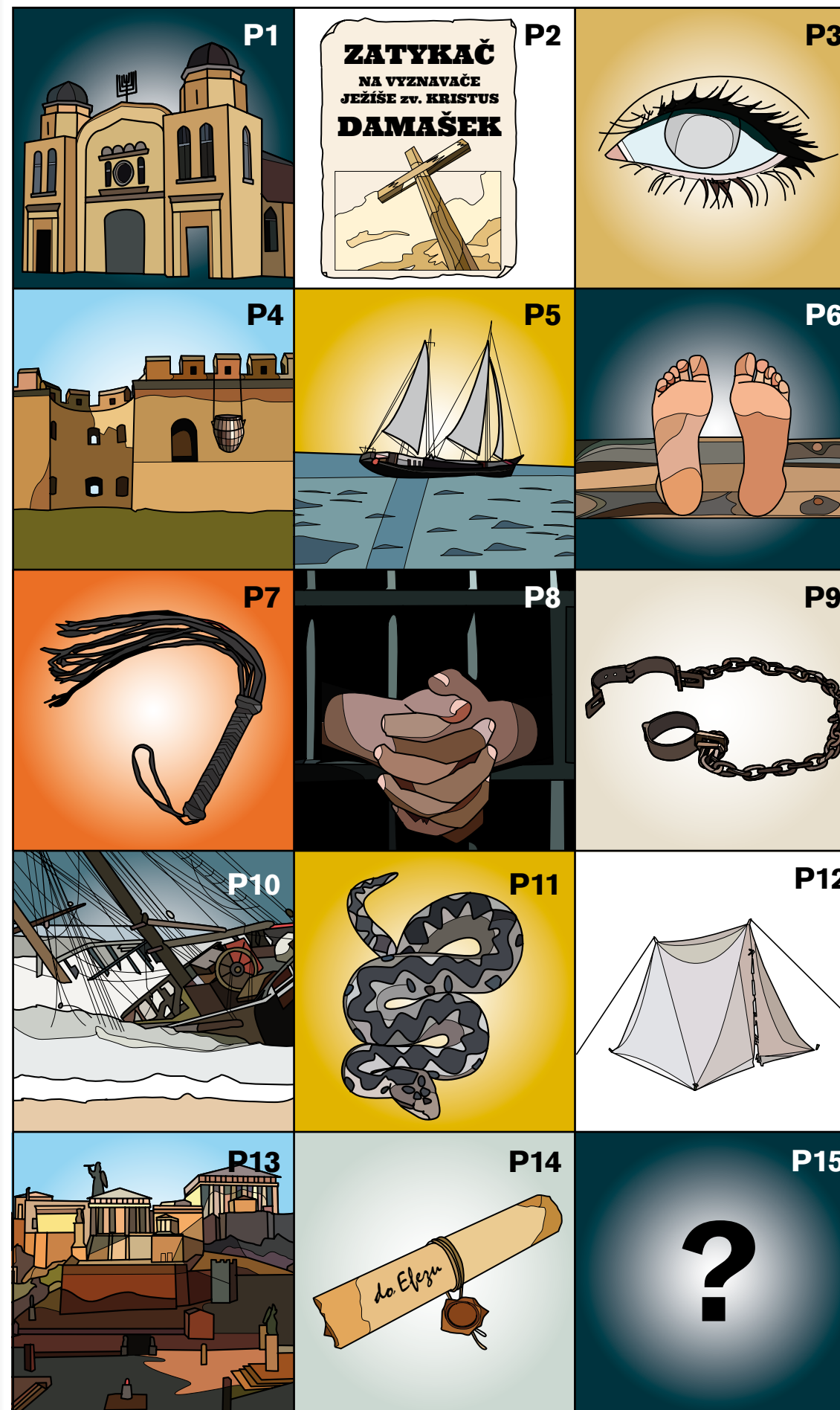
A právě pocit, že něco nemáme pevně v rukou, nesnášíme. Přece existují léky, očkování, pojištění, vitamíny, skoro na každém rohu je v Česku lékárna. Máme statistiku a její schopnost předvídat! Takže co divného se to vlastně děje?! Na to fakt nejsme zvyklí!!!

Nikdo z nás neví, jak se virus bude vyvíjet a jak dlouho potrvá karanténa. Jisté ale je, že nastalá situace se nějak bude dotýkat úplně všech. Když jsem zmiňoval Žalm 91, pak v zemích, kde platilo „u nás nikoli“, bylo pokušení nejen tento žalm interpretovat tak, že víra vede k happy-endu – vše skončí tak, jak si to představujeme a jak si to přejeme. Možná ale pisatel Žalmu 91 ukazuje ještě na jinou perspektivu, která říká: „Budu s tebou“ (Ž 91,15), ať se stane cokoli.

Ano, nemáme to v rukou. Dokonce ani v roce 2020 obklopení technikou, o jaké se předchozími generacím ani nesnilo. Možná je to dobře. Nutí nás to k pokoře, k vědomí ne-moci, k závislosti na Pánu Bohu. K zápasu, abychom uprostřed vědomí, že to nemáme pevně v rukou, zůstávali s Ním.

DAVID NOVÁK
předseda Rady CB

V minulém čísle:
JÁKOB

Tištěné pexeso (na 350g papíře) lze objednat na brana@cb.cz za cenu 30 Kč za kus. Objednaná pexesa zasíláme na sbory s výtiskem dalšího čísla časopisu Brána.

SOUTĚŽTE O BIBLICKÉ PEXESO!

Podle obrázků urči, která biblická postava bude na posledním pexesu, a odpověď zašli na krizovka@cb.cz do 13. 5. 2020. Deset vylosovaných dostane výtiské pexeso. Po vylosování výherců můžete s novou sadou obrázků hrát pexeso on-line na www.brana.cb.cz.

Spánek bývá v Bibli někdy zmiňován v souvislosti se smrtí. (např. Mt 9,24 nebo J 11,11) V některých překladech je slovo vzkříšení přeloženo jako probuzení k novému životu. Žalm 121,4 nás ubezpečuje, že Bůh nikdy doopravdy nespí. Z některých míst v Písmu bychom mohli nabýt dojmu, že spánek je něco nepatřičného, co nám ubírá ze života a kvůli čemu promeškáme důležité chvíle. Když si to propočítáme, prospíme přibližně třetinu svého života. Jenže v hmotném a tělesném světě je spánek součástí života a kvalitní spaní je jednou z našich potřeb. (Kaz 5,11)

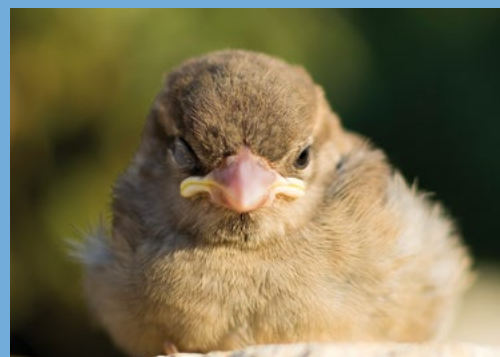
Spánek není jen „malá smrt“, je důležitý pro život JAK ŽIJEME VE SPÁNKU

Spát, nebo přesněji řečeno odpočívat ve stavu podobném spánku, potřebují i drobní živočichové jako milimetroví průhlední červi hádátka obecná nebo mušky octomilky. Co se s nimi v tomto stavu přesně děje, je těžké určit – nemají v těle v pravém smyslu mozek, na kterém by bylo možno měřit „spánkové vlny“. Zato větší zvířata spí opravdovým spánkem. Kolik spánku zvíře nebo člověk potřebují, to se nedá snadno zjistit; jisté však je, že každý má svou zdravou míru a škodlivý je jak nedostatek, tak nadbytek.

Ve spánku ovšem mozek ani tělo nejsou úplně vypnuté. Právě naopak, dějí se v nich procesy, na které v bdělém stavu nezbýval čas. Během hlubokého spánku se nám například rozproudují mozkomíšni mok rychleji, aby z mozku odplavil nahromaděné škodliviny. Rovněž není pravda, že by tělo ve spánku jen odpočívalo. Někteří živočichové mohou ve spánku létat nebo plavat – jsou to zautomatizované pohyby, podobně jako zvládáme dýchat. Proto mohou mořští savci přespávat ve vodě, a neudusí se. Jsou dokonce i tvorové, jejichž mozek může spát „na směny“ – levá a pravá mozková polokoule odpočívají každá v jiný čas a s nimi vždy jedno oko, zatímco druhé dává pozor na své okolí. Kromě mořských savců tuto možnost využívají také krokodýli a někteří ptáci žijící v hejnech – jedinci na okraji drží „poloviční hlídku“, zatímco zbytek hejna spí naplno. Ukazuje se totiž, že zvířata tento druh spánku využívají jen v nezbytně nutném míře.

Během spánku provádí mozek četné údržbové a úklidové práce – nejen v období „mytí podlahy“, ale také něco na způsob „uspořádávání přihrádek“. Přepisují se paměťové stopy z krátkodobé do dlouhodobé paměti. Proto je výhodné, pokud se můžeme během řešení nějakého zdánlivě nekonečného problému dosyta vyspat, a doufat, že se zpracovávané paměťové stopy nepromítnou do divokých snů.

Jak se tvoří sny, to je stále záhada. Z Písma víme, že mohou mít prorocký význam a že v nich může Bůh živě promlouvat o budoucích věcech. Mnohem častěji se v nich ale odráží jen vlastní mysl člověka, zážitky a zkušenosti z nedávné minulosti. Můžeme to brát i tak, že nám Bůh v noci dá příležitost prožít některé střípky předešlého dne znovu a třeba v nečekaných souvislostech.

SPÁNEK MÁ RŮZNÉ PODOBY
Holoubátko napůl spící, napůl
bdící – jedno oko je zavřené,
polovina mozku odpočívá.

text **MARTIN SRB**

foto **SHUTTERSTOCK a HUSSAIN KAURI**